

»KI KELL VEZETNI A MAGYAR JISUVOT A POLITIKAI SIVATAGBÓL«

- Csak a Piótták Nemzetközi Szervezete vehet véget a légikalózkodásnak - Az angolszász demokráciát kell meghonosítani Izraelben -

Az Új Kelet szerkesztősége interjúért kért a Munkapárt magyar tagozatának elnökétől -

Az Új Kelet szerkesztősége az izraeli közélet vezető személyiségeinek megszólaltatására...

Hermann Dezső, a Munkapárt magyar tagozatának elnöke

Ha egy pártnak sikerült parlamenti többséget szereznie, ez a demokrácia konszolidációját jelenti...

Cape Townban, vagy New Yorkban. Izrael államát a „sokak”, nem pedig a „kevesek” kormányja irányítja...

Öregek és fiatalok

Öregek a miniszterek? Egy híres filozófus szerint az a jó kormányzás, amely „megfontoltan dönt és döntés után azonnal határozott kézzel cselekszik”...

Ha a Mááráchnak a közelgő választásokon nem sikerül megkapnia a szavazatok 51 százalékát, megítélésünk szerint az izraeli demokrácia az egyik nagy történelmi lehetőségét mulasztja el...

A repülőgépre próbált a pilóták életét követelnie veszélyeztetni, ennek következtében a pilótáknak jogi és erkölcsi alapként van az követelni, hogy megfelelő védelemben részesüljenek...

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Hogyan érthető el a Máárách az abszolút parlamenti többséget? Az állam és a nemzet ügyeit a multban a munkaspártokot nyugvó kormányok jól és helyesen intézték...

Mi az igazat mondjuk és ők hazudnak, ahogy csak bejárnak. És mi vagyunk a sajnálatra méltók...

EGYIPTOM IRIGYELLEK

Irt: KISHONT FERENC

„A tegnapi nap folyamán megemlékeztek az izraeli légihaderőről és több mint százötven pilótáról...

S EGYIPTOM örömmel üdvözli, nem tudja hogy köszönje meg Allahnak és a vezetésnek a kiváló hirtavogót...

Drága uraim, én ma csak jó véleményeket akarok hallani! Akinek kritikus megjegyzései vannak, lesz szíves, elmelelőnie magát!

És Joszif jó kedélyállapotban tért haza minden premier után, akárcsak az egyiptomi fűhadiszállás. Ha egy akciójuk, például, félresikerül a Csatorna környékén és 19 egyiptomi kommandó-katonát maradt a helyszínen...

„91 izraeli katona esett sikeres akcióknál áldozatul, kommandó egységüknek csupán 3 polgári sebesültje van”.

Ha Isten segédletével leléttünk vagy 39 egyiptomi repülőgépet, és mi elvesztettünk egyet, akkor bizton ezt fogjuk olvasni a kaliról El Ahrámban:

„Gammal győzelmek jelent nekünk és mi nem vizsgáljuk, nem kutatjuk”.

„Izraeli katona esett sikeres akcióknál áldozatul, kommandó egységüknek csupán 3 polgári sebesültje van”.

„Mi a beteg valóság foglajai vagyunk, ők magasra szárnyalnak az egészséges lóditás szárnyain”.

Nem szabad ugyan elfelejtenünk, hogy Egyiptom, úgy általában véve, minden tizedik esztendőben szürnyű vereséget szenved a harc mezőjén - és ez voltaképpen a kiváló módszer egyetlen komoly hátránya! - de ez is hozzatartozik a belső megállapodáshoz...

Mi pedig szomorunk vagyunk tíz éven keresztül, aztán van vagy 2-3 hetnyi józserkény a győtes háború nyomán - és folytatódik a pesszimista hangulat az elkövetkező esztendőkre...

Lehetséges, hogy a történetudósok bennünket igazolnak, de az országos hangulat tekintetében az egyiptomi módszer kétségkívül előnyösebb, Irigylejük Egyiptomot. Ha nem volnánk izraeliek, egyiptomiak szeretnénk lenni. Vagy mindkettőt együtt.

Kérdés: Ön a pártbizottság elnöke volt, amelynek döntése hozzájárult ahhoz, hogy Ben Gurion lekerüljön a porondról...

Válasz: Ben Gurion nem került le a politikai porondról. Ugy Ben Gurion, a legenda, mint Ben Gurion, a politikus továbbra is a politikai porondon van...

Kérdés: Milyen ambíciók vannak politikai terén?

Válasz: Egyetlen politikai ambíció: van: a magyaraiuk közösséget bekapcsolni az izraeli élet vérkeringésébe...

Csak politikai szervezkedéssel lehet megoldani a törzsek egybeolvasztását

Kérdés: Nem jobb a sivatagban? Válasz: Azt hiszem, hogy nem. A különböző törzsek más és más utat haladtak...

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

Az állam vívmányainak felsorolása a legjobb pártpropaganda

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

A «BÉKÉTÁBOR» ATOMHÁBORURA KÉSZÜL

Irt: ARAD GIDEON

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

Az Egyesült Nemzetek vita-klubjának most megnyílt közgyűlésén és főleg annak kulisszái mögött, sok szó esik arról, hogy a közeljövőben a két világ hatalom, Amerika és a Szovjetunió közötti összecsapás fenyeget...

gazdaságosnak egy-két óra, s 20-unk magunk-ára való, legdivatosabb k a fonalak, inkább a leg-

ELÉN

tervező el-akik között férfi van - ezer lírát készítették, rációja, csak nem több mint...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

személyes ügyi a tel-és számára időben néz...

MINDENKINEK...

Az ebben a rovatban közölt airohirdetek ára: 20 szög 5,- font, minden további szó 30 agóra.

szombati NAPTÁR

1969. szept. 19. PÉNTEK

GYERTYAGYJTÁS

Jeruzslem 5.04
Tel Aviv 5.22
Haifa 5.34
Be'er Seva 5.29
Eilat 5.19

HETI SZAKASZ

SABAT SUVA
Haifa, Hama, Jiszra'el
Haifa 14.2

ÜGYVELETES GYOGYSZERTÁRAK

- TEL-AVIVBAN
Pentek 17-21 óráig
Avramki, Alenby 42, telefon: 3799, Brodski, Hamelech George 28, tel. 22721, Sznaitz, Dizen- gó 217, tel. 22488
- szombati 8.30-19 óráig
Gronber, Hamelech George 46, tel. 22528, Katz, Dizenfogó 132, tel. 22298, Cidon, Jehuda Hamelech 33, tel. 49995, vita, Jafco, Jehuda Hamelech 61, telefon: 32488

HÁZASSÁG

● FORTUNA házasságközvetítő-iroda, dr. Bevesne, Haifa, Pez- nica 13, Telefon 6200

● JOMJELENSZ GYERMEK-TELEN öregségnyújtó orvoklas- sal fertőző megne 69. és éves komoly férfitel. Valasztok Mech- lovich Cholim címere, Ezra Ub- aron Sikun 114/6. ker.

KELLEMESE KULSEJU

intelligens dolgozó nő, férjhez men- ne egzisztenciával bízó, komoly, 45 év körül urhoz. Teljes cím- vanyasokat Nazaret-Hit, POB. 688 címezve kérék.

DIVATRUHA ÜZLETHALÓZAT jersey osztálya

IGAZGATÓNŐ - BESZERZÉSI FELELŐS KERES

K ÉVFELMÉNYEK:

1. Tökletes szakmájú a jersey szakmában
2. Nyelvel ismeret
3. Gyakorlattal a cládás megszervezésben a különböző fokokban
4. Gyakorlattal turisták kiszolgálásában

ADÁS-VÉTEL ALLÁS

● UJ ZONGORAK ismert cég- tel. Alkalmi vetelek 800 fonttól. Vasárnap, előadás, esere, részfe- ztetés. Gotsman, T. A., Al- lenby 38, a Mugarbival szemben. Telefon: 3582

Küldjön IKKA

A szeptemberi (9. sz.) listát - október első felében történő kiostásra

Megrendelőhelyek:

Jeruzsalem: Valda Jolan, Talabai a Sova Kávéházban, (tel. 561) d. m. 5-11-kor. Hírdadrud-utcai Hírdadrud- utcai fiók

IKKA az egyetlen van- és minden egy- költségtől mentes küldési lehetőség.

Magyarországra. FIGYELEM! CSEHSZLOVÁKIABA VALÓ KÜLDÉSRE TÚZEK ALJANDEKONOK kaphatók

KERES rádió-technikust televízió-technikust

Gyakorlattal Megelelő jelentéskor forduljunk irásban, képzettség és szakmai gyakorlat feltüntetésével. TEL-AVIV, POB 4407 címre (727) 7272, részere. TIIOKTARIAS BIzOSITIVA

RADIO TELEVIZIO

20:40 a tábori forrásból a műsor, 21:00 hangverseny Beethoven és Franck műsorból, 22:00 hírek, 22:05 rádiójáték, 22:30 Toni Silberman felolvasása, 23:00 hírek, 23:05 hangmezek, 23:30 műsorszámok

KIÁLLÍTÁS

Ros hasánát követő napon nyílt meg országszerre a festők és szobrászok hete, amely szeptember 25-én zárul. A hét folyamán kiállításokat, vásárokat rendeztek, továbbá találkozók kerül- nek a művészek és a nagykövetség között. Ezenkívül a közköztudásügyi minisztérium szimpóziumokat egybekötött vendorkiállításokat szervez, amelyek az idén Kirjáf Gátha és Cholonba jutnak el.

Magyarországra. FIGYELEM! CSEHSZLOVÁKIABA VALÓ KÜLDÉSRE TÚZEK ALJANDEKONOK kaphatók

KERES rádió-technikust televízió-technikust

Gyakorlattal Megelelő jelentéskor forduljunk irásban, képzettség és szakmai gyakorlat feltüntetésével. TEL-AVIV, POB 4407 címre (727) 7272, részere. TIIOKTARIAS BIzOSITIVA

Arje Weiss absztrakt képei a Bét Emaunelben

Cherut - Liberális "GACHAL" Magyar Tagozatai

Magyar nyelvetéről származók összessége, országunk szöb jövőnek biztosítása érdekében, pártunk célkitű- sének támogatása képzik működésének alapját.

HIREINK

Tel-aviv központunk - Ibn Gvirol u. 68. sz. alatt, templommal alakított szög, nagy terepmo. Haganán az ifjúságot meg- töltötte az átírók közötti nyári táborban.

HABIMAH

Tel-Aviv, 7-9-kor, szombati este 8-kor. HAT SZEREP KERES HAT SZERZŐT

Akár Hóhéherkével is megismerkedhet,

az Új Kelet „MINDENKINEK” oldalán, A HÁZASSÁGI APROHIDETEK útján, mert a hét törpe nem feltékeny...

● EGVEDALLOO ÖZVEGYEM- BER karmel lakásai, háztar- tása vezetésbe 60 éven felüli nő keres bejelentésként. Ajánlatok: Haifa, telefon 82380, u. 11-15 óra között

KOZMETIKA

● UJ VEGLEDES HAELAVO- LITAS arckr. karrol, lábról, a legújabb epilációs gépek és a legújabb módszerek szerint. - Arckezelés, - MARKOVITS, 461 Központi út, 24. sz. telefon: 5197

ÜZLET

● JO MELEK... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● TANUKAT KERESKÉK akiket szöveg a reklám szövege

KÖNYVTÁRAK

● JO ES UJ KÖNYVEKET... a szöveg a reklám szövege

LAKÁS

● LAKÁS... a szöveg a reklám szövege

HAVIBERBE

● HAVIBERBE... a szöveg a reklám szövege

H. BERGER.

● H. BERGER... a szöveg a reklám szövege

FELHÍVÁS

● FELHÍVÁS... a szöveg a reklám szövege

H A I F A

● H A I F A... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KÜLÖNFÉLE

● JOLZSZÓT ÖLTONY, elegans kiegészítő, szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KÜLÖNFÉLE

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

KERESÉS

● KERESÉS... a szöveg a reklám szövege

MAGYAR ZSIDÓ KURIR

A barátok és jóismerősök szerencsésen alkalmasak a hazánkba a panamai zászló alatt Noci Julia hajóval érkeztek az országba. — Az aljának Grünhut Aron és Kaszner Lajos szervezte. Az ut elökészteséről és az aljáról most emlékkönyv készül.

Egymás között...

— MAGYAR ZSIDÓ KURIR —

Egymás között...

A barátok és jóismerősök szerencsésen alkalmasak a hazánkba a panamai zászló alatt Noci Julia hajóval érkeztek az országba. — Az aljának Grünhut Aron és Kaszner Lajos szervezte. Az ut elökészteséről és az aljáról most emlékkönyv készül.

Egymás között...

A barátok és jóismerősök szerencsésen alkalmasak a hazánkba a panamai zászló alatt Noci Julia hajóval érkeztek az országba. — Az aljának Grünhut Aron és Kaszner Lajos szervezte. Az ut elökészteséről és az aljáról most emlékkönyv készül.

Egymás között...

A barátok és jóismerősök szerencsésen alkalmasak a hazánkba a panamai zászló alatt Noci Julia hajóval érkeztek az országba. — Az aljának Grünhut Aron és Kaszner Lajos szervezte. Az ut elökészteséről és az aljáról most emlékkönyv készül.

Egymás között...

A barátok és jóismerősök szerencsésen alkalmasak a hazánkba a panamai zászló alatt Noci Julia hajóval érkeztek az országba. — Az aljának Grünhut Aron és Kaszner Lajos szervezte. Az ut elökészteséről és az aljáról most emlékkönyv készül.

Izraeli éjszakák

Chászid dalfesztivál

A chászidizmus reneszánszának vagyunk tanúi az izraeli színpadokon. Minden énekes, előadóművész, vagy kisebb-nagyobb együttes kötelességének tartja, hogy ha nem is egy teljes estét szentel a chászidizmusnak, illetve a chászid daloknak, de legalább néhány chászid számot iktasson műsorába, vagy hanglegyenzen jelentkezen a nagyközönség előtt. Ezért természetesnek vettük a hírt, hogy a különböző fesztiválok sorában végre elérkezett a chászid dalok fesztiváljának ideje is. Azt igérik, hogy egyszeri rendezvényről van szó, amelyet szeptember 27-én a tel-avivi Héjchál Hátárbutban tartanak. A dalfesztivál jelleg megőrzése miatt tíz új chászid dal közül a közönség a helyszínen megejtett szavazással választja ki a legjobb szerzeményt, amely külön jutalomban részesül.

A chászid-dal fesztivált Árik Lávi rendezi és Meni Peér konferálja. A „könnyű” chászid dalokat — legalábbis azt igérik — Jaffa Járkoni, Árik Lávi, a Slosarim trio, Rachel Átás, Jigál Básin, Nira Rabinovics éneklék. Közreműködik még egy 24-tagú kórus és zenekar, amelyet Mose Lévi-Rán (a tábort főrabbínátus kórusának karmestere) vezényel. A régi chászid dalokat Simon Kohén, dr. Chánán Wintermiz és Efi Neer feldolgozásában halljuk.

A fesztivál „komoly” részében a Filharmonikusok tagjaiból álló trio előadja Jehojáchim Sztueveszki „Chászid fantázia” című szerzeményét.

„Bámá 5'7' Jó reggelt Charles

Ujabb társulattal szaporodott színházi életünk. Ezúttal Philip Wagner-Sparn, az Argentinából alijázott rendező zsebszínházat alapított „Bámá 5'7'” néven. Az 5'7' szám azt jelenti, hogy az együttesnek négy fiatal színész a tagja és az ötödik a rendező.

A kis együttes három egyfelvonásost íktatott első műsorába, amellyel már járja a vidéket. A krónikus teremhiány miatt valószínű, hogy ez a zsebszínház is Tel-Avivban és csak a Cávta klubban fog fellépni.

Az első egyfelvonásos címe „A kivégzés”. A darab a börtönőr és a halálraítéltek közötti párbeszédet mutatja be a siralomban. A dialógus végén a börtönőr rádöbben arra, hogy tulajdonképpen semmi ok arra, hogy a gondjaira bízott rabot kivégezzék. A második jelenet „Jó reggelt Charles”, 2000-ben, a világűrben játszódik le, ahol a földgolyóról származott emberek egyike találkozik egy bábuval. A harmadik egyfelvonásos könnyű nyári komédia.

A kis társulat résztvevői között van Slomo Páz, a Kámeri tagja, Gád Keiner, aki a páncélos haderő színjáték együttesében kezdte színészi pályafutását és az avantgarde színpadokon folytatta; Ora Peled, Kfár Giládi kibuc volt tagja és Juvál Peleg, aki Sfafim kibucban él.

Az öttagú együttesnek már további tervei is vannak: Machiavelli „Mandragora” című színművét szándékoznak előadni és Jacques Prévert szerzeményéből összeállított estre készülnek.

Szatirikus kabaré

A Mátáté kapuzárása óta hosszú éveken át hiányzott a satirikus színház hazánkban. A satirikus színpad nemcsak a közönség szórakoztatását szolgálja, hanem mindenkor fokmérője a demokráciának, a szólásszabadságnak is.

Alig két éve annak, hogy egy ifjú testvérpár, Chánóch Levin író és Dávid Levin rendező a tel-avivi Frishman utca elején levő házak egyikének pincéjében megnyitotta „Szatirikus Kabaréját”, amely azóta is hézagpótló szerepet tölt be művészeti életünkben.

Az első előadásuk „En, te és a következő háború”, háború- és militarista-ellenes volt. A nagyközönség azonban szívesen vette ezt a színpadánkon szokatlan hangú és ezért bizalmasnak látszó művet, amelyet a Levin testvérpár legnagyobb meglepetésére is, 150-szer játszottak.

A második programnak „Ketchup” volt a címe és a humor és satíra mérgezettségű nyílalt ezúttal vezető politikusainkra irányították. A kritika egy része lelkesedett, a politikusok egy része tiltakozott, a műsort viszont 180-szor játszották...

Ezt a két előadást, amely iránt még van érdeklődés, most levezik a műsorról és helyette „A furdókád királynője” című társulatot.

2 Uj Kelet 1969. IX. 19.

dalmi szatírárt adják elő. Írója: Chánóch Levin, rendezte: Dávid Levin, a kísérőzenét Dani Osztrovski írta. Szereplők: Naomi Grünbaum, Hugó Járdén (mindkettő a volt Ohel tagja), s Náchum Sálit, aki jelenleg a Teatron Hápátuách-hoz tartozik.

Színház a Holt-tenger partján

„Kétezer év után” ezt is megértük: állandó jellegű színházi előadásokat rendeznek a Holt-tenger partján lévő települések lakói és vállalatok dolgozói számára. A színpadot a Sefech Zohárbán lévő furdóhely és nyaralótelep hatalmas ebédjében állítják fel. Az első előadást a ros hásnát követő kedden rendezték, Gideon Semer, Mel Keller és zenekara „Szerlem és jazz” című zenés-irodalmi műsorukat adták elő.

A Holt-tenger partján tartandó színházi előadások a Tamar körzeti tanács és a Cávta klub közötti megállapodás nyomán jött létre. Eszerint a Cávta „szállítja” az előadásokat, a körzeti tanács pedig fedezi az esetleges ráfizetést. A bemutatón Fin Gedi tepserei, a szdomi Kálsóművek dolgozóinak egy része, továbbá Sefech Zohárbán és az Fjn Bokékban nyaralók egy része jelent meg. Még Arádról is jöttek nézők theratúción.

Színházi boutique

A Bimot színházi vállalat újítást vezet be és „színházi boutiqueot”, vagy „művészeti vásárt” rendez Tel Avivban. A Málché Jiszráél téren erre a célra bérelt kerthelyiségben chanukakor hanglegyezket, szindarabok szövegekötvet, ere deti színházi vázlatokat, kosztimterveket és egyéb, a színházzal kapcsolatos apróságokat árúsítanak majd.

A Bimot igazgatósága a héten ismertette a múlt évad mérlegét, a jövő évi színházi műsortervét és a vállalat egyéb részlegeinek tevékenységét. Ami a múltat illeti, 1968/69 ugy anyagi, mint erkölcsi szempontból eredményes volt eme magánvállalkozás számára. Ami pedig a jövőre vonatkozik: kilenc új szindarabot és egy, vagy két színes álta bemutatott előadást terveznek. Ezek közül az első, az évadzáró és az évadnyitó darab „Az erők ereje”, ezt követi Strindberg „A hitelezők” című háromszereplős drámája, Eliséva Micháel, Smuel Acmon és Odéd Tomi közreműködésével. A jövő évi műsortervet ismertetésére még visszatérünk.

Röviden

Luigi, belga énekes, a modern ifjúság bálványa európai előadó körútja után szeptember végén egyhónapi vendégzereplésre hazánkba érkezik.

A román és jiddis nyelvű színpad egyik fiatal, vezető színésznője Mari Soreanu, aki jelenleg „A biszele mazi” című zenés szindarabban játszik, hosszabb vendégzereplésre kapott meghívást a Mexico City-i Music Hall-tól.

Jová Talmi, a fiatal izraeli karmester, aki a Sarét alap ösztöndíjjal tanul külföldön, a napokban megnyerte az amerikai Tanglewood városkában rendezett fiatal karmesterek versenyét és az első díjat meghatóttan vették át Erik Leinsdorffól, a veterán karmestertől.

Avrahám Chálfi, a Kámeri tagja játssza a haifai Városi Színház következő előadásának, a „Harvey”-nek címszerepét.

Cristophe, a je-je-kevelő ifjúság síros énekes bálványa, szeptember 19-én hosszas vendégzereplésre ismét hazánkba érkezik.

Ami az európai metropolisokban már rég bevezetett szokás, most átsap Izraelre

is: a givátjimi Sávít mozi igazgatósága elhatározta, hogy bevezeti az éjfélikor kezdő mozifilmelőadásokat.

Több élvonalbeli színész ros hásnát a napját a Színaj félszínpadon töltötte és az élvonalakban szolgáló katonákat szórakoztatott. A katonák hálás tapssal fogadták Ede Rovinát, Cháná Máront, Jaffa Járkont, Ede Fliedelt, Árik Lávit, Bomba Curt, Cvi Bóndót, Chájim Bánajt, Dáni Ben Jiszráélt, és Ilánit, Smuel Sajt, Átáj Neemán, és szerzőt és másokat.

KILÁTÓ

Az Uj Kelet Irodalmi figyelője

Az archeológiai társaság és a „Héjchál hászéfer” közös vállalkozásában jelent meg Jigál Jádín professzor tanulmánya a kumráni fej-filnről, amelynek szöveg-értelmezése messzeemenő tudományos következtetéseket tett lehetővé. Jádín professzor már több előadást tartott a témáról a kötet megjelenése előtt is, hazai és külföldi szakemberek előtt.

Bern irodalmi nagydíjat — amely 15.000 svájci frank pénzzalalommal jár — az idén Friedrich Dürrenmatt, a világhírű drámaíró nyerte el. Nemcsak színpadi szerző érdemeit, de néhány rendezését is jutalmazta a kitüntetéssel a zsűri.

Nagy vita után elfogadták azt a törvényt Dániában, amely megengedi, hogy 16 éven felüli díkok körében pornográf irodalmat és képes kiadványokat terjesszenek. Mielőtt az ügy a törvényhozás háza elé került volna, a közéleti vitában neves jogászok, szociológusok és nevelők a javaslat mellé álltak. Végül a szavazás során a parlament tagjai 112:25 arányú hatalmas többséggel fogadták el a törvényjavaslatot.

Marc Chagall verset írt abból az alkalomból, hogy a jeruzsálemi Izraeli Múzeumban gyűjtőművészes kiállítás rendeztek a vészkorszakban elpusztult festők munkáiból. „A művész-területekhez” című Chagall-vers magyar fordítását — Naschitz Frigyes tollából — közli a párizsi Irodalmi Újság legújabb száma.

A Mászadá kiadó nagyszabású vállalkozása a zsidóság-tudatot elmélyíteni hivatott négykötetes lexikon, amelynek a napokban jelent meg a második kötete. Az első — Slomo Zálmán Árijel munkája a zsidó ünnepekről és népszokásainkról — egy évvel ezelőtt hagyta el a sajtót. A most megjelent második kötet a zsidó nép és a cionizmus kapcsolatának kialakulását, a telepítési mozgalom őstörténetét, az „utban lévő állam” korszakát ismerteti lexikon-szerűen, vagyis fogalmak, illetve személyiségek szerint. A mű héber címe: Lexikon lötódádá juhudit.

Stockholmból jelentik, hogy befejeződtek Karinthy Frigyes „Utazás a koponyám körül” című filmjének felvételei. Néhány hete már megírta, hogy a film magyar-svéd koprodukcióban készül.

Érdekes könyv jelent meg Angliában Georges Simenonról, az igényes detektívregények népszerű — és roppant termékeny — írójáról. A könyv címe: „Simenon a bíróság előtt”. Írója John Raymond. A szárad legtermékenyebb írójának nevezi, ugyanis eddig öt-száz könyve jelent meg, műveit harminc nyelv-

re fordították eddig, s összesen ötmillió példányban kelttek el.

Osloból jelentik, hogy nyolcvanhat évesen meghalt Marie Hansson, Knut Hammar özevnye, aki maga is író volt. Főleg az ifjúság számára dolgozott. Főműve „Lantángyerekek” címmel — még évtizedekkel ezelőtt jelent meg.

Quasimodóból zenés játék hőse lett, ugyanezen a Victor Hugo regényéből, a Párizsi Notre-Dame-ből, musical készült. Peter Col amerikai zeneszerző munkájáról van szó, a premieren néhány hét múlva lesz a Broadway-n.

Romain Rolland „Szerlem és halál” című regénye alapján operát komponált Jan Cikker szlovák zeneszerző. Művének Pozsonyban lesz a premierje.

Az amerikai kritika valószínűleg letagadja a Francoise Sagan könyve alapján készült „La Chamade” című új filmet, amelynek színvonalán, állítólag, csak a főszereplő, Catherine Deneuve szépsége csúsz.

A tavalyi olasz könyvpiac legnagyobb sikere Alberto Bevilacqua „A macska szemé” című regénye volt, megkapta érte a tekintélyes Strega-díjat. A könyv alapján készült most Vittorio de Sica új filmje.

Belgrádban megnyitott az idei modernista színházi fesztivál, amelynek bemutatón amerikai, olasz, svéd, csehszlovák, svájci, román, angol, nyugatnémet, spanyol, dán és jugoszláv együttesek vesznek részt.

A rémrodalom évtizedeken át legnépszerűbb hőse Fantomas volt. Előbb könyvek lapján kalandozott, aztán filmek garmadát forgatták róla — a közönség hátának borsözátatása céljából. Most meghalt Fantomas „apja”, Marcel Alain francia író, aki nem kevesebb, mint 45 történetet írt az évtizedek folyamán világhírű hőséről. Alain 84 éves lett.

Harmine év óta először hiányzott a Háárec ros-hásánai irodalmi mellékletéből az új Agnon-novella. A Nobel-díjas héber író nagybeteg, hónapok óta munkaképtelen. Azon a helyen, ahol ünnepi novellája szokott megjelenni, most Binjámin Tamuz, a neves prózaíró, a Háárec irodalmi rovatvezetője írt köszöntő cikket és jó egészséget, gyors felgyógyulást kíván az olvasók nevében Smuel Josef Agnonnak, a hazai prózaírás koszosz mesterének.

(Összeállította: b. p.)

AZ UJ KELET 'IE W-YORKBAN

REPULÓGEPEN KULDJUK NAPONTA (pénteken is)

ELŐFIZETESI ÁR: Fél évre minden nap: 37.— dollár

Fél évre péntek: 12.50 dollár

Előfizetéseket és hirdetések az Uj Kelet részére felvesz:

BUCHSBAUM ENTERPRISES

1563 Second Avenue, New York, N.Y. 10028

Telephone: 628-5771.

Az Uj Kelet kapható a nagyobb new-yorki újságkioszkokban.

New-yorki munkatársunk, Kahán Kálmán felvesz hirdetéseket és előfizetéseket lapunk részére, ugyanakkor szerkesztőségi ügyekben is az olvasóközönség rendelkezésére áll. — Címe:

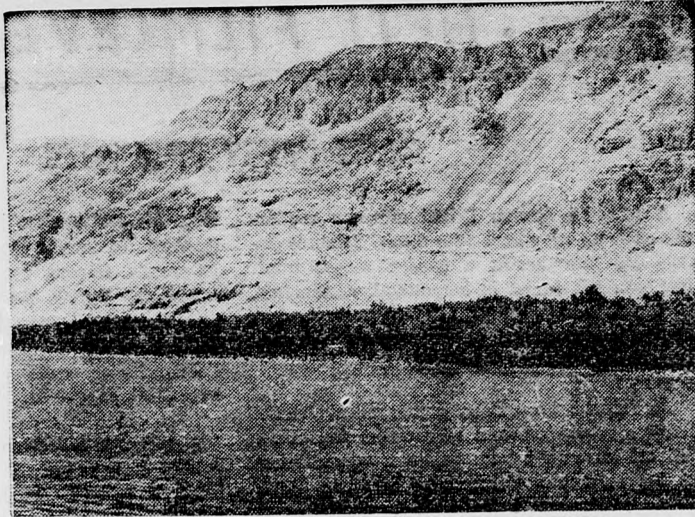
KALMAN KAHAN

601 Ocean Ave. D6 Brooklyn, N.Y. 11226

Tel. 287-8976 — 18.30 után.

EJN FÁS'CHÁTÓL - EJN GEDIIG - AZ ÚJ ORSZÁGUTON

Írta: FUCHS ÁVRAM

EJN FÁS'CHA - zöldségi oázis a kopár hegyek tövében.

Öket is óvatosságot kell tanúsítani. Nem valószínű, hogy a rakoncátlanok válik ezik csataj hang megfog...
k estjén agas...
na. Mi lesz...
ezik és én nem...
em, hogy alud...
füllestől má...
nárordítás tá...
milyen fele...
Később ráj...
olyan rossz...
ez a féltelme...
tabban mult...
na füvöltése...
megjlesztette

Hatalmas park. Dus cserjék, örökzöld növényzet, közöttük keskeny tekerős ösvények, amelyek végén a karsos sás és nád ez a féltelme...
Az acélheggyűző Holt-tenger partja mentén szanatórium nyaralósátrák. Amerre a természet ellát, fürdőzők és napozók, felöltöttek és gyerekek ezrei. Nyugatról a judeai hegyvidék kopár láncolata, csupasz, a szőlő és napfénytől fakó szikla a kuszák között. Szemben a Holt-tenger partján Moav sziklás hegyeit elnyeli az ópáriszárvas messze.

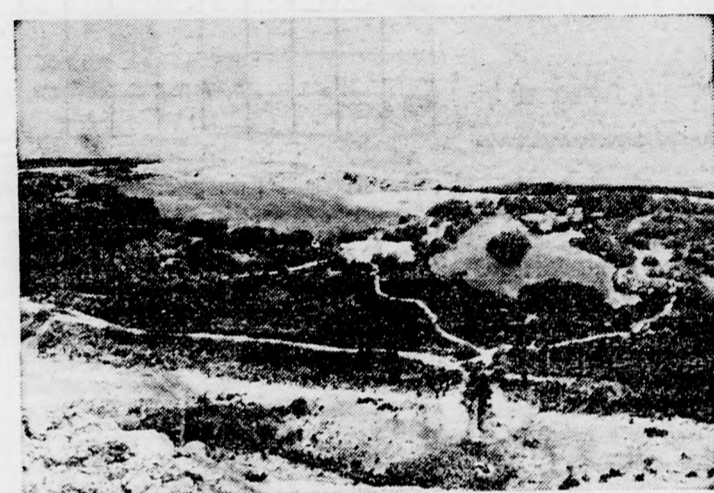
...néz ki Ejn Fás'chá, Jeruzsálem és a Holt-tenger rivierája...
...ezelőre ez csak álom. A természetvédelmi hatóság vezetőinek vágyalma. Viszont ahogy ezeket a keménykötésű embereket ismerem, megannyi év és a ma vágyalomnak látszólagos valóság lesz.
...árnyékban 45 fokot mutat a hőmérő, teljesen nehéz nap van ma itt Ejn Fás'chá, legemlékezőbb pontján, a Holt-tenger északnyugati partján. Általában száraz a levegő, ma azonban párák, patakokban ömlik rólunk a víz és amikor kimozdulunk az árnyékból, meggyetlen erővel lövelni sugarait fejfele. Sapka nélkül kimozdulni, elveszélyes, Jeruzsálemtől mindössze 50 kilométer az utazás, a Holt-tenger északi partján, a Jordán torkolatánál lévő volt nyaralóvárosig, a 1948 óta romokban hever a Holt-tengeri városok első telepe. Kátiától déli irányban, a jordániak által épített keskeny falutól és percek múlva feltűnik előtünk a meredek hegyoldal és a tengerpart közé szorított Ejn Fás'chá, a Holt-tenger északnyugati partján egyetlen oázisa. Legalábbis akkor, ha azt hittük, hogy ez az egyetlen oázis a környéken.

ÚJ TERMÉSZETI REZERVÁTUM
Az aszfaltot építése volt az egyetlen, amit a jordániak a környék fejlesztése érdekében építettek. Amikor egy héttel a hatnapos háború előtt az állami természetvédelmi hatóság emelt megjelent ennek a természeti csodának a környékén, megdöbbentő látványt látott: bűzös pocsolók és szemétdombok, a napokon át többszáz teherautó hulladékot rakott el (közvetlenül az út mellett), nyitott betoncsatornába fogták fel a bővíző vizet, 500 autó befogadására alkalmas kiváló parkolóhelyet létesítettek. A dzsunire emlékeztető bozóttal és nádasban zúzott kőből kényelmes ösvényeket építettek, a gyümölcset vadizeteket és tölcsárakat levezetelték. A tengerparton napvédő sátrakat és életmentő tornyot állítottak fel, sőt a toronyban timentő is van. A sűrű lombu tamarix-fák között öltözködés és zuhanózatok építettek, de már kieszelt is, ahol Ali, a jerichói arab, pesapokat, szendvicseket és természetesen italokat árult.

...egy néz ki ma Ejn Fás'chá, amelyet hivatalosan természeti rezervátumná nyilvánítottak.
MADARCSISZERGÉS A HOLT-TENGER PARTJÁN
Elmosolyodtunk, amikor elolvastuk a felszólítást, hogy ezen a helyen tilos a halászat és vadászat. Mindig tudtuk, hogy a magas só ásványtartalmú Holt-tengerben nincsenek halak és Ejn Fás'chá olyan felreosó hely, ahol még a madár se jár.
Amikor később a több, mint 3 méter magas sás és nádrengetegben barangoltunk, hallottuk a madarak csicseregését s ott, ahol a sós víz és a Holt-tengerbe ömlő, édesvízi halakat is láttunk. Ezen a helyen négyfajta édesvízi hal él. A titok nyitja: Ejn Fás'chá forrásaiból évente 50 millió arányú jómódú és közepes klórtartalmú forrás ömlik a tengerbe, ami lehetővé teszi, hogy édesvízi halak a parttól még 10 kilométer távolságra is megéljenek.
Fűrészes érzés a madárúttól, suttogó nádas helyén járni, miközben a lábunk alatt lépten-nyomon vékony vízréteg folydogálnak és látványos kis források ontják a drága nedűt, tudjuk, hogy néhány méternyire vagyunk a Holt-tengertől és a kihalt, gyilkos Judeai síkságtól.
Honnan került ide, a Holt-tenger partjára, ahol gyakran éveken át nyomát se lehet látni a forrásnak, ez a tengeryi, aránylag jómódú forrás? Jeruzsálem és Chevron környékéről. A teli

esapadék a lyukacsos kőzetet át a talaj mélyébe jut, majd a vízhatlan kőzetek felett a vízválasztó réteget keleti irányba, a Holt-tenger felé szivárogtatja. Ejn Gedi és Ejn Bokér környékén (a Holt-tenger déli része), a Holt-tenger tükértől gyakran 50-80 méter magasságban kerül ismét napvilágra a víz, viszont itt, az északnyugati part mentén, közvetlenül a tenger szintje mellett jelenik meg. Ez az oka annak, hogy Ejn Gedi környékén egész mániális a források ásvány- és sótartalma, addig itt északon — valójában a Holt-tenger közelsége miatt — a klórtartalom általában 800-1600 milligramm között mozog, vagyis a mezőgazdasági célokra alkalmatlan. Csak a szikes, sivatagi talajt kedvelő növények, mint a tamarix, a nád, a sás, vagy a juncus bírják ezt a klórmennyiséget. A természeti rezervátum kerítésén túl lévő sásból gyékényeket készítenek, a juncust (héberül — samár) pedig az építkezési iparban használják fel.

A HŐSÉG NEM AKADALY
A hatnapos háborút követő első évben 300 ezer látogatója volt Ejn Fás'chá, számuk azonban az idén 100 ezerre esett vissza. Ennek oka egyrészt a feszült biztonsági helyzetben keresendő, mert az Ejn Fás'chá vezető egyetlen út az Arab Légőgyűtemény lő-

távolságában volt. Most azonban a Jerichói úttól új szakaszt építenek, amely Kálla megkerülésével vezet Fás'chára. Az állami természetvédelmi hatóság eddig 150 ezer forint költséget a természetvédelmi rezervátum megújítására és fejlesztésére, továbbá az elemetáris fürdőberendezések felállítására. A messzebbmenő fejlesztési terv szerint további 150-200 ezer forint befektetéssel a források környékét elterülő 400 dunámos területen teli fürdővárost szándékoznak építeni, ahol a vendégek bungalókban laknak és vendéglők, édesvízi fürdőmedencék és sportpályák állnak rendelkezésre.

EGY LÉPÉSSEL TUL A VILÁG VEGÉN

A múlt héttel Ejn Fás'chá volt a világ vége az egyszerű kiránduló számára. Az ország szerelmesei és a kirándulós bolondjai tudták, hogy Ejn Fás'chá és Ejn Gedi között még néhány édesvízi forrás van és körülvette szövevényes bozóttal, csak hogy szárazföldön kivágni az utat. Most azonban, hogy megépítik az Ejn Fás'chá Ejn Gedi-vel összekötő utat, mindenki számára könnyedén elérhető lesz a pompás, frissvízi Ejn Gázálá (Ózek forrása), Ejn Turbá és Ejn Guvir, hogy csak a fontosabbakat említsük.
Rendkívüli országot ez. Különleges a terep, amelyet átszel és az első út Izraelben, amelyet tájékeztető szakértő bevonásával építettek. A 31 kilométer hosszú út tervezésénél és építésénél ugyanis tekintettel voltak a rendkívüli szépségű sziklára, történelmi nevezetességű és fontosságú helyekre és természetesen a növényzetre.
Az állami közmunkaügyi osztály nyugati partvidéki részlegének főmérnöke M. Eisenberg elmondta, hogy a 31 kilométer hosszú uton 40 kisebb és nagyobb hídát építettek, töltéseket emeltek, főleg, hogy az árvek nem rongálják meg az utat. Ezek a vízterestők egyúttal megoltalmazzák a hegy lábánál lévő forrásokat, míg a nagy vádik fölött „komoly” közúti hidakat építettek.

METULÁTÓL — SÁRM Á-SECHIG
Az országot kétharmada már készen van és az utolsó 9 kilométert is elvégezték a szükséges „uttférei” munkálatokat. Ha nem lesz különösebb technikai akadály — és Eisenberg reméli, hogy nem lesz — akkor egy év múlva kész lesz a pompás út, amely kerék 100 kilométerrel megrövidíti a Jeruzsálem és Ejn Gedi közötti távolságot. Most ugyanis aki a fővárosból Szdomba vagy Ejn Gedibe akar utazni, csak óriási kerülővel Chevronon és Arádon át Ros Zohár érintésével — 180 kilométeres távolságot — juthat el céljához. Ezzel szemben Jeruzsálemtől Ejn Fás'cháig 50 kilométer az út és onnan további 30 kilométer Ejn Gedi.
Ennek az utnak hosszú távra fontosabb szerepe van. Egy része lesz ugyanis a Metulá-Bét Seán-Jerichó-Ejn Gedi-Szdom-fjélt-Nueba, Sarm Á-Sech műútjának. Ennek a fontos országútnak egyes részei már készen állnak, míg az Ejn Gedi-Sarm Á-Sech szakaszt most építik.
Ejn Fás'chá bejáratánál megnyílik előtünk

emelkedik, már a tengerbe épített tötesen napunk, majd leereszkedünk a gyakran 2-300 méter széles vádik mélyére. Fent a hegylécet tetején néha feltűnik egy-egy építmennyiszertű körakás. Innen a mélységből nehéz megállapítani, hogy bedünek, a római légzők, az esszusok, vagy pedig az első judeai királyok katonáinak munkája.
Megszűnik az egyöntetű meredek hegyfal, a fenyegető ujjként magasba meredő sziklák között barlangokat látunk, szűk és mély kanyonok bejárait. Minden ilyen kanyon tulajdonképpen vízesés. Télen, amikor Jeruzsálem környékén összegyűlik az esővíz és a talaj felszínén kelet felé rohan, itt a Holt-tenger partján gyakran 2-300 méter magas zuhatagot képezve ömlik a mélységbe. Ezek a helyeken látható a nagysebességű és tömegű víz romboló munkája. Az ilyen „vízeséssel” szemben több helyen legezőszerű földnyelv ugrik be a Holt-tenger vizébe: hordalék talaj, ahol még a sivatagi növényzetnek sincs nyoma.
Ejn Gedi közelében — legalább 100 méterrel a Holt-tenger színe fölött megállunk a terasz-szerűen kiképzett, hegyoldalba vágott uton.

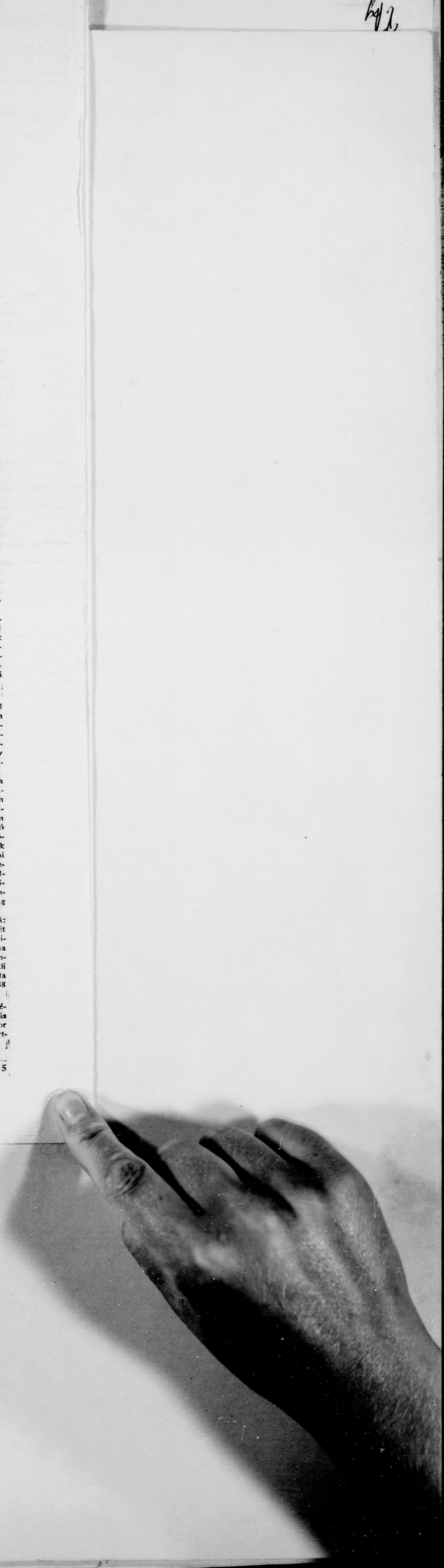
SZEMBEN NEVO HEGYÉVEL
Csodálatos látvány. A Holt-tenger vizében ezüstös csikok. Mint valami hatalmas, széles folyam, úgy kigyóznak az áramlatok. El és mozog a Holt-tenger. Szemközti, a jordániai partot Moáb hegyei szegélyezik és északi irányban távcső nélkül is látjuk Nevo hegyét, ahol a Biblia szerint Mózes állapított a Jordánnak az innesső partjára, mielőtt meghalt.
Ez az a környék, amely ottjártunkat követő második napon a Pike házaspár tragédiájának színhelyévé vált.
Az uton hatalmas földvájógépek dolgoznak, zúgnak a kompresszorok. Az ut baloldali két fehérleplest térti tédreborul és Mekka felé (délnek) fordulva imádkozik. Mindez beillik a táj képébe, mintha így lett volna emberemlékezet óta.
Katonai jeep csatlakozik hozzánk. Mosolygós arcú az ezredes, a jerichói körzet katonai kormányzója vidáman átkiabál: „Megérkezett a Seken!” Nem kell sokat biztatni bennünket, szorgalmasan töltjük magunkba a jég hideg frissítő italt. Ez már a modern kor csodája: jéghegyből mics Ejn Gedi és Ejn Fás'chá között.

MESÉK A „BEZEG”-KORSZAKÉRŐL
Utban visszafelé lehajtottunk az országútról és meg sem állunk a bozót közepéig. Innen gyalogszerrel percek múlva a Holt-tenger partján vagyunk. A part közvetlen közelében híd, édes forrás. Ismét mosakozunk „tan-kolunk”. Ennek a helynek, amely néhány kilométerre Ejn Fás'chától délre fekszik, külön története van.
1946-ban, a „Hidak éjszakáján”, amikor a Pálmach katonái a zsidó-ellenes angol mandátárius politika elleni tiltakozásból szimultán akcióval felrobbantották az ország összes hidait, a Kátiától északra fekvő Allenby-híd sem kerülte el sorsát. A szabotázs-akciót végrehajtó Pálmach-harcosok az éjszaka leple alatt csónakon vonultak vissza. Ezen a helyen szálltak partra, majd gyalogszerrel nekivágtak a judeai kősvatagnak. Amikor hajnalodott, már a Jeruzsálem melletti Rámát Ráhel kibucban voltak. Az angolok sokáig törték a fejüket, miként sikerült az izraeli fiúknak kibújni az angol katonaság, a Holt-tenger és a kősvatag által alkotott gyűrűből...
Még egyszer jartak erre zsidó katonák: 1948-ban. Az ostromgyűrűből kibúvó Bét Hááráv kibuc és a (Káti) Holt-tengeri Káti-sámtvek dolgozói, akik a Hágáná utasítása szerint, itt a Holt-tenger nyugati partja mentén csónakon menekültek délnek. Ejn Gedi irányába, ahol már egy katonai alakulat várta őket. Szdom elfoglalására csak később, 1948 utolsó hónapjában került sor.

Ejn Fás'chá jövője biztosra van. Még néhány hónap és amikor elkészül ezt a pompás oázist Ejn Gedi-vel összekötő országút, akkor életre kel majd a Holt-tenger nyugati partvidéke.

A GÁZAI ÚTTÖRŐK
Mekkerüljük a környéket uráló Rász Á-Fás'chá (hegyfokot), miközben visszaintegünk az út készítésénél és a sziklafalak simításán dolgozó munkásoknak. Ezt a fontos elhárító-utóerő munkát 500 gázai munkás végzi s javarészt már tavaly júliusban jött ide. Az országút mentén több helyen látunk a gallyakkal borított, vagy ócska pokrócból összetakolt sőtörtőborait.
Fejünk fölött csaknem függőlegesen zuhan a vízpartra a meredek sziklafal, amelyen jól láthatók a teli árvek nyomai.
Jafe táborokkal együtt négyen ülünk a jepeen és menet közben a környék történelmi múltjáról és az esetleges régészeti lelőhelyekről beszélgetünk — vitákozunk. Félkezünk: s máris legrunk a jepepről. Előreszegett fényképezőgéppel közelítjük meg az ut jobb-oldali közvetlenül a 300 méter magas sziklafal tövében húzódó körakást. Nem vitás: a judeai királyok idejéből származó városfalat találtunk. Néhány lépéssel odébb néhány szabályos négyszög alakú helyiség nyomai. Mi volt itt, helyőrség, vagy talán a Bár Kochbá forradalom idejéből származó esszus-település? Mi csak fényképezünk, a választ majd a régészek adják meg, akik hamarosan megkezdik az ásásokat.
AZ ÓZEK FORRÁSÁNÁL
Továbbrohan a jeep, hatalmas porfelhőt kavarva. Csak a vadregényes tuj lenyűgöző szépsége felejteti el velünk a gyilkos napsütést (legalább 50 fok a hőség). Néhány esszus rom meglekintése után „behajtottunk” a tenger partján lévő bozóttal. Félhomály és a bokorszövény tövében jég hideg víz, kristálytisza patak csörgedez: az „ózek forrása”. Miután itunk, lemosunk arcunkról az út verejtékkel kevert, vastag porát.
A kíváncsiság hajt tovább. Az országút

1969 IX. 19. Új Kelet 5

AZ ÚJ NÉMET FILM HETE

A tel-avivi Áron Dávid moziban rendezték meg az új német film hetét. Jelentős érdeklődés mutatkozott a gazdag műsor iránt.

Az idősebb korosztály, a magyar nyelvterületről elszármazottak, a német film fejlődését, jellegét jól ismerhették. Szinte a századforduló óta egészen a hitleri Németországig tömegesen gyártották a németek a szórakoztató

A „Bücsü a tegnaptól” főszereplője.

vígjátékokat, vagy a nagyvonalú filmalkotásokat. Specialitásuk volt a könnyű műfaj, különösen a hangos film kezdete óta. Sok magyar zsidó játszott jelentős szerepet a német filmpar felvirágzásában.

A német filmek javarésze operettszerű volt, vagy Nöti, Szöke Szakáll és társai nevéstör-

kánt kiváló burleszkjei és a vezérgazagató-tíkárnó romantika jegyében készült filmek jelentették Európa nagyrészének legfőbb szórakozását. Voltak tömény, súlyos német filmek is, a Niebelung legendát feldolgozó alkotások, olyan remekművek, mint a Titanic elsüllyedéséről szóló „Atlantic”, mint Sternberg „Kék angyal”-a.

A németek a hitlerizmus alatt is filmkeztek. Azokat a filmeket mi már nem is láttuk. Majd a második világháború után folytatódott a weimari Németország filmzése, ugyanolyan stílusú, jellegű, célzatu és hatású filmeket kezdtek gyártani, mint a hitlerizmus előtt, a tömegzés kielégítésére. Mintha semmi sem történt volna, mintha nem lett volna háború, mintha a német nép lelkiismerete tiszta, feltalan volna. Ezek a filmek ma is üzleti szempontból megteszik a magukét.

Ámde időközben felnőtt az új generáció és annak reprezentánsai, szellemi eliteje, azok, akik a filmművészetbe kívántak bekapcsolódni, nem akartak a régi, kitaposott ösvényeken járni. Megteremtették az új német filmet és most elhózták nekünk annak néhány reprezentatív alkotását. Igaz, hogy az új Németország hivatalos kultúrtervezői — mint az a sajtófogadáson kiderült — nem sok támogatásban részesítik az új német filmet, évente mindössze öt millió márkát bocsátanak az avangardista filmművészek rendelkezésére. Mint ezt felpanaszolták: igen kicsiny összeg ez, ha összehasonlítjuk az anyagi javakban sokkal szűkebben álló Franciaországgal, amelynek kultúrpolitikája évi húsz millió dolláros támogatást biztosít a haladó filmművészet céljaira.

Nos, a filmek megépők. Bátorságuk, igazmondásuk, haladó szellemük, formabontó jel-

legük meglepi a nézőt. Szinte minden bemutatott filmnek az a mondanivalója, hogy a mai német fiatalok milyen élesen állnak szemben a másik generációval, azokkal, akik részesei voltak a náci Németország bűneinek.

Az apák és fiuk minden időben szemben álltak egymással, de tudat alatt a fiuk szívesen fogadták el bizonyos szempontokból eszményképül az arra érdemes apát. A német ifjúság viszont nem tud megbékélni azzal, hogy mit tettek a világ ellen apáik és így nekik is részeseiük kell azoknak a bűnöknek viselésében, amihez semmi közük sem volt, amit elvetnek maguktól, amit talán jobban gyűlölnék, mint maguk az áldozatok.

Az ifjú német film realizitikus eszközökkel ábrázol. Ez egyik sajátossága. Ugyanakkor formabontó is, a jelenetek egymást követő sorrendjében nincs logikai összefüggés, mozaikból állítják össze a filmeket, a legkiválóbb je-

lenségekre hívják fel a figyelmet, az elgölgöly, a háttérbe szorítható, mindezt jellemez, folyamatokat ismerteti, elbeszéli, hogy a tömény lényegre térjenek át, a formanyelvén, zengzengés módon. Kifejezően hirdessék azt az igazságot, aminél nájjává szegődtek: nem akarják az átkot visszatérteszt, harcolnak a megmaradt megmerevedett szemléletet, a polgári multat feledő előző generáció elvtársai küiismeretfurdalás nélküli magatartása.

Két kitéző, fiatal, új hullámos németező érkezett Izráelbe. Az ő filmjeik a legkiválóbbak a bemutatottak közül. A dr. Alexander Kluge, a másik J. Schaaf. Remélhetőleg a bemutatott filmek néhányát lekövették izráeli filmek a nagyközönség elé kerülnek.

KERESZTREJTVENY

Grid for a crossword puzzle with numbers 1-30 and some filled-in letters.

Vizszintes: 1. Hat szigetből álló szigetcsop. a Perzsa-öbölben. Petróleum gazdag. — 6. A napokban fiatalon elhunyt izráeli atomfizikus, teljes név. 16. Azonos magánhangzók. 17. Latin név. 19. Vonatközö névmás. 20. Állatt lakás. 21. Viharos északi szél a dalmát partokon. 22. Reményt kellet. 26. Francia csillagász, 1842—1925. Különösen a bolygók fizikai tulajdonságaival foglalkozott. 28. Fekete festék. 29. Zseni, magyar-zsidó költőnő. 31. Vízra: 930 km hosszú, a Földközti-tengerbe ömlő folyó Spanyolországban. — 32. Vissza: tartósított halpelt. 33. Európai félsziget eleje. 35. állás, teljes, mindent átfogó. 36. Megbízhatatlan (ember). 38. Izráeli pénzegység mássalhangzói. 40. E.E.T. 41. Sor végén összecseng. 44. Ékezzel, bizottság, választmány. 46. Vissza: hagyományról nevezetes magyar város. 48. Z.O. 49. Utánzó. 51. Arat betűi keverve. 52. Justusnémet vegyész, 1803—1873, a mezőgazdasági kémia megalapítója. Elsőnek foglalkozott a mesterséges trágyázás kérdésével. 54. Két szó: 1) hamvveder, 2) többféle illatú keleti növény neve. 56. Dariois, majd Xerxes perzsa király hadvezére. A görögök elleni első expedíció vezetője (tűszámítás előtt 49.). 58. Ékezzel, szorgalmas rovar. 59. Fialat tyúk, 4—5 hetű felcsérrelve. 60. KEG. 61. Varr. 62. Kicsinyűtő képző. 63. Támadás eleje. 64. Földre vet. 65. Meghatározott útvonalon közlekedő, gyors, nagy utas- és áruszállító óceánjáró hajó, angol helyesírással. 67. Izráeli hegység. 69. Harapányi. 70. Lóversenyeken a leginkább fogadott ló, a legesélyesebb versenyző. 72. Nem oszt, nem szoroz. 73. Két szó: 1) az első teljes magyar bibliafordítás szerzője, 1529—1591, 2) Ragadozó hal. 75. Elmúlt nap fele. 77.éria, erkély, karzat. 78. Betűvel a végén, különös tiszteletben álló személyek címe Indiában 79. Görög filozófus és történetíró, aki már becsleket végzett a Hold távolságára és azt a Földhöz hasonló égitestnek tartotta. 82. Vissza: nép, héberül. 83. Vissza: cukor készül belőle. 84. Azonos betűk. 86.rgia, akaraterő. 87. Adolf német vegyész, 1835—1917, megállapította az indigó szerkezetét és feltalálta a szintetikus előállítását. 89. Két szó: 1) gipszszel, stb. kevert különleges agyagfajtából készült, mázzal bevont égetett edény, vagy dísz tárgy, 2) szélhámós. 90. Francia író, „A pingvinek szigete”, stb.

Függőleges: 1. Igen apró, csak mikroszkóppal látható egysejtű növényi élőlények. 2. A

NYEREMÉNYKÖNYV: Mikszáth Kálmán: A BESZÉLO KÖNTÖS

ÚJ KELET SZELVÉNY 2127 REJTVÉNYPÁLYAZAT

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig) Egy közös akcióit kell végrehajtania valakivel. Minél előbb, annál jobb. Lehetőség nyílha egy hosszabb utazásra, de a sok költség elriasztja. Számoljon utána még egyszer, talán mégis érdemes belevágni.

HALAK — (Február 20-tól március 20-ig) Ezen a héten nem is egy dolgot intézheti el szerencsésen, csak az a fontos, hogy legyen kicsit bátrabb. Valakivel köny nyen lehet kínos összeütközése. Az illető sokkal fiatalabb, használja ki tehát a tapasztaltságát, és könnyen győzhet ebben az ügyben.

K O S — (Március 21-től április 20-ig) Anyagi érdekeit ne hanyagolja el. Van egy bizonyos ügy, amelynek kimenetele azon múlik, hogy azonnal kell elintéznia, ha késik, más javára dőlhet el. Különben csendes, pihenésre igen alkalmas hét, egészségére rá is fér.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig) Új munkát ajánlanak a héten, nagy felelősséggel jár, s igen szép előmenetelt is jelentene. Másrészt azonban meg kell gondolnia, hogy a bizonytalant szabad-e választania a biztos helyett.

I K R E K — (Május 21-től június 21-ig) Ne legyen borúlátó, noha a felületes helyzetfelmérés erre okot adna. Nézze a dolgok alakulását nagyobb összefüggések szerint. Lényeges tanácsunk, hogy egy bizonyos ügyben legyen nagyon rugalmas.

R Á K — (Június 22-től július 22-ig) Egyeseknek az a céljuk, hogy olyan idegállapotba hozzák, amely kizárja az objektivitását. Másrészt viszont ha ezt elveszti, minden elveszett. Ezt jól jegyezze meg magának ezekben a napokban, s világos szemléletre jobban vigyázzon, mint a szeme fényére.

6 Új Kelet 1969. IX. 19.

OROSZLÁN — (Július 23-tól augusztus 23-ig) Most jött el az ideje annak, hogy régi, szép terveit megvalósítsa. Ha nagyon komolyan veszi a dolgok alakulását és módszeresen intézi az ügyeit, akkor még szerencsése is lesz. Másnak a titkára nagyon vigyázzon.

S Z Ű Z — (Augusztus 24-től szept. 22-ig) A nagy cél elérése egyelőre messze van, de nem beláthatatlan távolságban. Reális mértékek szerint foglalkozzék már az ügyvel. A hét elején — hétfőn vagy kedden — nagy lehetőség bukkan ön elé, éljen vele.

MÉRLEG — (Szeptember 23-tól okt. 22-ig) Ezekben a napokban mindig lebegjen a szeme előtt a közmondás: „Aki sokat markol, keveset fog”. Reálisan „markoljon” tehát, maradjon meg saját képességei és ereje-szabta határok között.

SKORPIÓ — (Október 23-tól november 21-ig) Egyetlen cél elérésére koncentrálja minden erejét a héten. Régi nyugodtságát tartsa meg, bizonyos vonatkozásban persze több érzelmi erőt is felmutathat. Egy érdekes találkozásban lesz része.

N Y I L — (November 22-től december 21-ig) Rendezze el időbelileg a dolgait és a tervek megvalósítására ügyeljen. Az a baj önénél, hogy a sok elképzelés nem ölthet testet, mert a szaránya soha nem egészséges.

B A K — (December 22-től január 20-ig) Valakivel összevessz. Ennek azért lesz majd jelentősége, hogy kik a barátai, akikre számíthat és kik azok, akik csak siker esetén állnak ön mellett. Igyekezzék semlegesíteni az ellentétort, hogy a tagjaiból ne váljanak ellenségek.

Tizenegy óra felé... Fehér Ház tánc... adt és a kétszáz... tetekedett abban... felesége. Pat. ver... vágni. Ekkor vára... rá kérte a megh... díg maradjon, ar... az... — bar... most csinálnk egy... órákora száma... Szórakozás a Feh... zert. Most is tul... jöttek el, hogy... szabadság díjának... „Dij” a legma... ezuttal a világt... armester Duke F... zenekét legjobb ja... rubeck és Gerry N... ban Duke tisztele... egy elég is lett voi... tette kezdetét, am... olygya visszavon... whiskey, vad Boos... vendégek csak ha... telt hangulatban... önköi palotából.

KÜLÖNSB... Ez a party Du... vel, a Szabadság... berrel, hozzatartoz... amelyeket Richard... házba bevezettek... mióta Nixonék... mak, az amerikai... tülnek fővárosit... kái nők tudni ak... és felesége más... nek és Kennedy... rappal a beko... hogy egész sereg d... Elsősorban az... legjobban meg... Johnson esztét az... jellemzők. Nala... erős vicc. Ezek... Hillbilly-zene... hajnali órákba... megfigyelőnek... Fehér Ház egy tu... Kennedy esztét... mai Onassis... ányánítás, sémpt... telkultális cséve... De nemcsak t... néktől és Kenne... A jelenlévők... vativoknak és u... hogy Richard és... sadalmi stílusát... szerint alakított... gyán illik”.

ES... Nagy fogada... alkalmával frak... urak részére, a... hosszú fehér... Mindez azért, t... formáknak ez t... ben is más vol... nevezte és egyz...

ke... ba... va... jut... rel... Sz... he... na... os... ris... H... N... ie... k... va... eg... bő... sz... ge... tiz... z... K... ki... tér... lek... bar...

NYUGATON A HELYZET- egyelőre - változatlan

A FRANCIA FRANK LEÉRTÉKELÉSE UTÁN

Írta: FRIED MIKSA

Az olvasók tekintélyes része még élénken visszaemlékezik Remarque-ra és a huszas évek derekán, hatalmas siker jegyében megjelent könyvének címére: Nyugaton a helyzet változatlan...

A VILÁG VALUTÁINAK A KORONÁJA
Ezt a cím-összetételt többször is ismételttem magamban. Noha alkalmazása az előállított francia pénzügyi helyzettel kapcsolatban, nem volt már teljesen helyénvaló. Hiszen két nappal korábban, pénteken, augusztus 8-án, Georges Pompidou újdonsült rezsimje, az első halálgrást tette, amikor leértékelte a francia frankot. Ezzel ugyanis megadta a kegyelmezőlést, a 11 éven keresztül tündöklő dícsfényben úszó Charles de Gaulle nemes fémbe foglalt hiszekegyének. Nevezetesen, hogy a francia frank a világ valutáinak a koronája.

Hiszen ennek igazolására indította el, 1967 decemberében, a biztos siker reményében, kiemellett élet-halál küzdelmét, az amerikai dollár végleges megbuktatására és szerelmének, a franknak a világ első hatalmi piedesztálra való emelésére. Csakhogy erőfeszítésében megroppankolt a magistermetű generális nyakcsigolyái és szerelmes frankjával együtt olyan mélyre zuhant, mint amilyen elképzelhető magába akart emelkedni.

HA A 300 KÉPVISELŐNEK VALASZTANIA KELLENE...

Lehetne, talán, egy harmadik variáció is alkalmazni. Vagyis: Nyugaton a helyzet — megváltozott... Mert hiszen a tábornok már nem ül a franciák trónján. Helyébe az epigonok, a gyöngve utánzóknak tartott Pompidou lépett. Ez pedig — Uram-Isten! — egy csapásra megint az örökkévalóság biztonságába emelt gaullei birodalom legelső tartóoszlopát — a frankot.

Azombor tanácsos lesz, az óvatosság fedezke mögött maradni. Nem tullepni a minden ellenállásra kipróbált jelenlegi védelmi vonalakat. Ne feleddjük, hogy a közel 80 éves tábornok, a detronizálási aktus után sem mondható teljesen fogatlan oroszlan. Az egyik párisi újságban említés is történt, hogy a francia nemzetgyűlés 587 képviselője közül 300 gaulleista. Ki tudja, — tette fel a kérdést, — hányan követnék Pompidout, ha ez idő szerint, közte és De Gaulle között kellené választaniok. Ezért Pompidouknak és szük vezérkarának alaposan mérlegelnie kell minden olyan lépést, amely kívül esik a tábornok korábbi politikai határvonalain.

DE GAULLE CSALHATATLAN ZSENIALITÁSA

Ha pedig ez a helyzet, nyilván, helye van a kíváncsiságnak, mivel magyarázható, hogy a francia frank leértékelése, a De Gaulle-Pompidou leszállás kiöbbszámának eliminálásával történt? Nos, ennek érdekes és egyben drámai háttere van. Térjünk csak vissza, az 1967 decemberi frank-dollár vételkedésre. De Gaulle a maga csalhatatlan pénzügyi ösztönére hallgatva, mint emlékeztet, óriási aranyvásárlási spekulációba bocsátkozott. Ezzel a mesterségesen előidézett vásárlási lázzal, mondhatnánk, ellenszert magasztába tornáztta fel az arany árat. Ideig-óráig sikerült is a dollár nemzetközi árnívóját aláaknáznia.

Ez a manipuláció azonban éppen az ellenkező hatást váltotta ki, a nemzetközi pénzügyi világban. Baselen sűrű tanácskozásra hítek össze a szabad államok bankkormányzóit és a francia manőver megfélézésére — az aranyk két árat szabtak meg. Pontosabban: egyet, amely hivatott volt szabályozni az állami bankok között fennálló aranyküzust, míg a szabadpiaci forgalmi árat teljesen kiszolgáltatották a kereslet és a kínálat játékának.

AZ ARANYSPEKULÁCIÓ KUDARCA

Most pedig próbálunk betekinteni a kullisszák mögé. Párisban a tábornok rendelkezése minden deviza és frank tartálékot, szó szerint véve, a felvert, magas árnívójú aranyba fektették. De mert a francia polgár sem akart lemaradni a szerencsés lehetőségről, bizva a mindenható tábornokban, egész szabad pénzt és a hitelre felvett összegeket is, a jó üzlet reményében, az aranyvásárlásba investálta. De Gaulle dagadó mellé nézte polgáraitnak hazafias felbuzdulását és bátorította, a dollárelleses akcióban való részvételüket.

Csak hogy a már említett baseli intézkedés, nem várt katasztrófális eredményekhez vezetett Franciaországban. Párisban rájöttek, hogy a méregdrága pénzen vásárolt arany szabadforgalmi ára állandóan morzsolódik. Persze arról már szó sem lehetett, hogy a felgyü-

lemlett óriás mennyiségű aranyért a Baselen megállapított árfolyamot érik el. Érthető, hogy a francia államháztartás rövid idő leforgása alatt milliárdos veszteségeket könyvelt el. Mert ahhoz, hogy az állandóan növekedő fizetési obligóknak eleget tessen, a magas árszínvonalon vásárolt aranyat, alacsony forgalmi értékben kellett a piacra dobni.

AZ ÉREM MÁSİK OLDALA

De ez az éremnek csak az egyik oldala. A másik oldalán, alaposan felgyülemlettek a bajok, a francia polgárok aranytartálékával. Az ő pénzükhöz még a tábornok sem mert nyulni. Egy ideig lehetett a franciák arany bevéltésének műveletét — ezzel együtt a remélt nyereség behajtását — kitolni. De aztán türelmetlenül kezdtek és De Gaulle feje felett itt, ezen a téren is összecsaptak a hullámok. Hiszen az államkasszából hiányzott a pénz, hogy a francia polgárság aranytartálékát megfelelő áron felvásárolhassák.

A De Gaulle rezsimnek ezt a gyöngve pontját is felhasználta Pompidou, amikor hűséges miniszterelnökével, Chaban-Delmas-val, a frank leértékelés veszélyes műtétére szánta rá magát. A 12,5 százalékos leértékelés ugyan is új, átmeneti pénzforsorásokat nyitott meg és a francia kormány eleget tehetett égető kötelezettségeinek. Ugyancsak rendezhette a francia polgárok aranyvásárlási számláját. Nem beszélve arról, hogy a francia exportnak új lehetőségeket teremtett. Ezért hallgató De Gaulle és hűséges vezárosa, Michel Debré. Párisban mondják, hogy Pompidou ügyes taktikával hajította végre a frank devalvációját. Valószággal knock-out-olta a tábornokot és mielőtt a nagyur magához tért volna, biztosította magának a megfelelő háttérrel, hogy az esetleges vézetésnek szánt ütéseket kiparírozhassa.

ANGLIA KÖZÖSPICAI TAGSÁGA

Nyilván, Pompidou nem állhat meg azon az uton, amelyen elindult és az első lépést,

megfelelő siker jegyében — megtette. A következő erőpróbája már soron is van. Nevezetesen, hozzájárulását kell majd adnia Angliának a Közöspicba való felvételéhez. Európai politikai és gazdasági körökben azt sem tartják kizártnak, hogy maga, a francia kormány fogja kezdeményezni Anglia közöspicai tagságát. Mert az elmúlt esztendő alatt sok minden változott meg Európában és Franciaországban is.

Eddig a franciák attól tartottak, hogy Anglia közöspicai bevonása, veszélyeztetheti hegemóniájukat. Nos, most már Angliára szeretnénk támaszkodni, hogy segítségével fel tudják tartóztatni Nyugat-Németországnak, a már szinte mindent elsöpör előretörését. Ezzel szemben Németország még akkor is, ha tudja, hogy Párisnak milyen elképzelései vannak Anglia közöspicai bevonásával kapcsolatban, nem fél az új erőből. Sőt, a maga szempontjából változatlanul a legmelegebben támogatja Anglia közöspicai tagságát és ezen keresztül beillesztését az európai gazdasági és politikai érékszférába.

Németországban már régen felismerték, hogy a mai kéthatalmi világhatalmi rendszerben, Európának harmadik világhatalmájaként csak akkor lesz igazán sulya, ha Anglia és vele együtt az összes fontosabb szabadállamok fognak betartozni az új, hatalmi tömbbe. Csak is ilyen egyesült Európa hallathatja hangját és csakis ilyen új, hatalmi erővel remélheti a mai, kettéválasztott Németország egyesítésének reális támogatását.

POMPIDOU AMERIKAI LÁTOGATÁSA

Ebben a felvázolt helyzetben meg kell még említeni Pompidouknak a következő polgári év elejére tervezett amerikai látogatását. Pompidou ugyanis a Rothschild bankház volt vezérigazgatójaként iteli meg országának zilált gazdasági helyzetét. Franciaország sűrűs szanálási kölcsönt kapott a Világbanktól és ma

már ennek az intézetnek a képviselője ellenőrizi a franciák költségvetési műveleteit. E valójában azt jelenti, hogy Amerika adta kölcsönt és Washington embere ül Párisban és ügyel az ottani pénzügyi operációkra. Még pedig a költségvetési helyzet Franciaországban szomorú és lehagoló elhajlásokat mutat. A folyó polgári év első hat hónapjában, francia államkasszájának 6 és fél milliárd frank hiánya volt. De ki a megmondhatója, hogy az év végéig, ez a deficit, milyen mértékben öltethet még?

Pompidouknak, tehát, nagy elődje grandiózusiáért kell majd Canossát járnia Amerikában. A washingtoni tárgyalások, minden kézzel, zsufoltak lesznek, de a sok tárgyalás, rozati pont mellett is, elsőrendű cikkekkel, ként fognak szerepelni:

A HÁROM SARKALATOS PONT

1. Franciaország korábbi, ellenséges állásfoglalásának a revideálása, a NATO ügyében. Az a körülmény, hogy De Gaulle formálisan kitessékelt a NATO főhadiszállását az állomásozó hadseregének tekintélyes részének nemcsak megmondolatlant, ellenséges akciókat tett tanúbizonyságot, hanem pénzügyi szempontból rengeteg kárt okozott országának.

2. A francia-orosz fiörtnek a felszámolására. Ezzel Páris vissza fog kanyarodni eredeti szövetségeseinek táborába. Meg fogja szüntetni „önálló” világpolitikáját, amelyet De Gaulle, inaurálta és amellyel természetes szövetségeseinek temérédek kárt okozott, anélkül, hogy ennek Franciaország bármint hasznát látna volna. Lehet, hogy Pompidou megállja az erőt, próbát ennél a pontnál, akkor messzeszemelt változás következhetik be a francia-országi kapcsolatban is. De ez még a nagyvonalú, volvi jövő zenéje.

3. Az atom-energia lezárása. Illetőleg Franciaország csatlakozik az atom-korlátozásokhoz és felhagy randalirózásaival, amelyekkel hívta Amerika és a többi NATO állam elítélését és elkeseredését. Nem beszélve arról, hogy ezek a horribilis kiadások teljesen árásták Franciaország pénzügyi stabilitását.

Ezek után csak az a kérdés, hogy De Gaulle sző nélkül fogja-e tűrni, hogy 11 éves rendszerenek pilléreit, szemellettárait, bontsák le és ideáljai felelt elmondják a halotti imát. Ha pedig ez sem fog szállni utódjával, Pompidouval, vajon ki fog alul maradni ebben az élet-halál harcban?

Ezért Remarque világhíressé vált könyvének szimbolikus címét alkalmazva, óvatosan azt kell mondanunk: Nyugaton a helyzet — egyelőre változatlan...

ÁSATÁSOK A HOLT-TENGER PARTJÁN

Hatalmas szenzáció az archeológia világában: a Holt-tenger keleti partján ötezer éves temető nyomait fedezték fel, amelynek sírhelyein mintegy félmillió ember talált végső nyugalomra az évszázadok során. Körülbelül háromnegyed millió, archeológiailag felbecsülhetetlen értékű cserépedény-darabot találtak a sírokban, a csontvázak mellett.

Maga a környék, Báb e-Dara, már évekkel ezelőtt archeológiai ásatások színhelye volt. A huszas években itt keresték egyes szakértők Mózes első könyvében leírt városok nyomait, de nem sok sikerrel. Néhány évvel ezelőtt sírfosztogatók lepték el a környéket, akik rézegekerekeskedőknek adták el a sírokból elrabolt zsákmányt és így fordították megint a tudósok figyelmét erre a helyre.

A tényleges ásatásokat csak 1965 tavaszán kezdték meg, amikor a kelet-izraeli és amerikai igazgatás alatt álló Keleti Tudományok Főiskolája elküldte az első kutató-csoportot. Az iskola igazgatója-vezette csoport mindössze három rövid szezon alatt végzett ásatásokat, amikor kitört a hatnapos háború, amely más változások mellett, felfordította az archeológiai kutatások rendjét is. Báb e-Dara a jordán királyság határai között maradt, míg a Holt-tenger, a Jordán nyugati partja, valamint maga a főiskola, izraeli területre került.

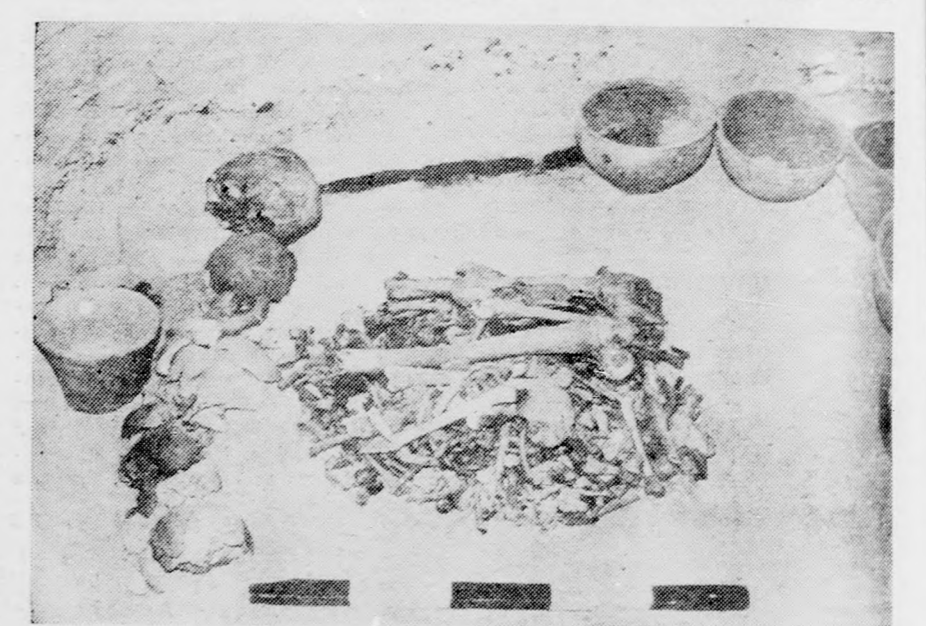
De a kevés is, amit felfedeztek, hatalmas jelentőséggel bír. Ezekről a kutatómunkákról számol be az Izrael-kutatási társaság „Kádmónijot” közlönyében Mirjám Tádmore.

HATALMAS MÉRLETEK

Szinte hihetetlen, hogy az ősi temető másfél kilométer hosszú és egy kilométer széles. A nem messze épült városkát falak védtek és megerősített sáncok nyomai mind a mai napig láthatók a dombos környéken. Nyilván nagyon sok háborútól tiport környék lehetett ez a régmúltban, mert a várfal egyes helyeken eléri a 12 méter szélességet.

Valószínűnek tartják, hogy ezen a környéken játszódott le történelmi méretekben Káin és Ábel története, a sorozatos és évszázadokig tartó összeütközés a földművelő lakosság és a nomádok között.

Az idáig feltárt sírgödörökben halotti áldozatokat találtak és használati eszközöket, ame-

A BÁB E DARÁBAN FELTART SÍRKAMRA
A lelet a kezdeti bronzkorból való. Középen csontfalazat, körben koponyákat és egyéb tárgyakat látunk.

lyek a halott szükségleteit szolgálják a tulvilágon. Ezeknek legnagyobb része cserépedény, esetleg egy istennő szobra, valamint nyilván vallási szolgálatokat célzó bazalt-sziklából csiszolt eszközök. Néhány helyen fából faragott eszközöket és cserépből égetett bálványokat is találtak.

ÖTEZERÉVES SÍROK

Az idáig feltárt sírok a környéken szokásos temetkezési szertartásokra vetnek fényt. Általában a temető egy központi sírbólból „fejleődik ki”, amelynek közepén egyetlen halott testet helyeznek el. Az idő múlásával, amint elszaporodnak a sírhelyek, a már szétporladt hamvakat oldalra telepítik és középre állítják az újonnan elhunyt ravatalt. Ily módon magyarázható, hogy a legtöbb sírúreg tömegsír is egyben. A csontvázak legnagyobb része a már feltárt település korából, időszámításunk előtt 3000-ból származik. A halottak legtöbb-

ÚJ MEGVILÁGÍTÁSBAN A MÚLT

Amikor a hatnapos háború előtt Jeruzsálembe szállították az archeológiai leletek egy részét, azokat a dominikánus és a Ferenc-rendi szerzetesek vásárolták meg. A kolostorok azonban (Folytatás a 15-ik oldalon)

A
I
Arra a pesti
A napra is
naplatan nap
a több mint
ez a december
Mert decem
legvégén, karác
első világhábo
ben.
Az órák is
hívósvölgyi lá
a villamosról a
szálltam, féltz
— Hatvany
kor? — kérdezi
— A báró
a portás. —
ül. Menjen ké
gát az inasál
Az inas elő
amikor átadt
haty Hatvany
A vállas ina
me között bev
alacsony kárpit
— Lajos bár
— Persz, persz
beszéltem és
Összeszedem a
a mappát, an
Amely már ne
a Mult és Jö
ber elején m
regény. „Kha
ért, a kivágoz
tante és itt-öt
zám mint-e
szemelőt, sz
és elhoztam
patronusának
nyal kiadja e
zsef és olvasó
— De én,
Hatvany Laj
fölmög magoso
— Tudom,
az inas figye
ben. — De tu
vét kiadta má
— Egyikre
— Az eny
Többezer olv
vasta, vagy
könyv megjel
hatok is, am
tek. Nekem n
írói állásom.
— Ugyan
Hatvany vagy
— Köszone
— De mo
zám valaki?
— Senkise
be, hogy idej
— Nagyon
egy jóvialis
arcára. — B
nác mondta,
du Roisele, d
ich Baron w
ken.” A csás
gon annyit,
deséi eredm
nát vagy talá
hivatatos lap
ta is „a ker
érdemei elism
Hatvany L
séli a család
nagyamamáról
ve, amikor a
megérkezett
mozdulattal j
Roisele bít
— Wird
fühlen, went
lesz a eszsz
talál ott)?
Józzúben ne
létre ingerli
szemben me
nyit be. A f
kára hull. F
rés. A han
sosse hallotta
vagy csak a
— Szervusz
Hatvany h
és megöleli.
— Mi hoz
Hozzám le
a nevetem és
— Tehetsé

A KÖLTŐ ÉS A MECÉNÁS

TALÁLKOZÁSAIM ADY ENDRÉVEL

Irtá: KÁCZÉR ILLES

Arra a pesti délelőtti pontosan emlékszem. A napra is emlékszem. Kődös, zuzmarás, napatlan nap volt. De nekem, ha rá gondolok, a több mint félévszázados időm át is világít egy december-vegi nap.

Mert december végén volt, helyesebben a legvégén, karácsony és szilveszter között, az első világháború ötödik hónapjában, 1914-ben.

Az órák is tudom. Kilencre járt, amikor hívószóval lakásomról elindultam. És mire a villamosról a Hatvany-palota környékén leálltam, féltíz körül lehetett.

Hatvany Lajos ur fennvan már ilyenkor? — kérdeztem a palota portásától.

— A báró ur? — kérdezte kissé élesen a portás. — Igen, már a dolgozószobájában áll. Menjen kérem balra és jelentesse be magát az inasával.

Az inas előtt is elköttem a hibát, hogy amikor átadtam a névjegyet, azt mondtam, hogy Hatvany Lajos ural óhajtanék beszélni. A vállas inas a szigorú harántáncal a szemem között bezavart a szalomba, leültetett egy alacsony kárpított székbe és azt mondta:

— Lajos báró ur mindjárt itt lesz.

Persze, persze, Lajos báró ural kell majd bejárnom és én öt eddig még nem is láttam. Összeszedtem magamat, kivesszem a hónóm alól a magpárt, amelyben a regénykéziratom van. Amely már nem is kézirat, sokszor olvasták a múlt és jövőben. És most egy a december elején megjelent számban egy a bibliai regény. „Káfrít az egyiptomi asszony” véget ért, a kivágott oldalakat átvettem, kijavítottam és itt-ott elhagytam néhány mondatát és szinte mint egy szuggallatra összesomogtam és elhoztam azt Hatvanyhoz, akit a fiatal írók peronuskának mondanak. Aki minden bizonyosan kiadja ezt a munkát, amelyet Patai József és olvasói oly elismerően fogadtak.

De én nem vagyok kiadó, — mondja Hatvany Lajos, amikor végre nyuláncan és féltíz magasodva ott áll előttem.

— Tudom, báró ur — feleltem a portás és az inas figyelmeztető hangulataival a fülemben. — De tudtommal ön több fiatal író könyvét kiadta már és nem fizetett rá.

— Egyikre-másikra bizony ráfizettem.

— Az enyémre nem fog ráfizetni, báró ur. Többzet egy-egy részletét ismeri, várja a könyv megjelenését. En a honoráriummal várhatok is, amíg a báró ur kiadásai megtérültek. Nekem nem sürgős. Van jóízlott újságírói állásom.

— Ugyan ne bárázson annyit. Önnek Hatvany vagyok.

— Köszönöm, Hatvany ur.

— De mondja kérem, küldte magát hozzá valaki?

— Senkise küldött. Magamnak jutott eszembe, hogy idejőjék önhöz.

— Nagyon jó, — mondja Hatvany Lajos és egy jóvalis mosoly telepszik frissen borított arcára. — Boldogult nagyapám, Deutsch Ignác mondta egyszer a feleségének: „Weisst du Roisele, denkt nix der Kaiser daran, dass ich Baron werde, muss ich doch daran denken.” A császár bizony nem törpéngett a dolgon annyit, mint Deutsch Ignác, aki tépelődési eredményeként befizetett százezer koronát vagy talán a dupláját a pártkasszába és a hivatalos lap legközelebbi számában már hozta is „a kereskedelem és ipar körül szerzett érdemei elismeréséül” a bárói kinevezést.

Hatvany Lajos közlékeny kedvében van. Meséli a családi adományokat, elsősorban Roisele nagymamáról, mennyire meg volt rökönnyedve, amikor az első meghívó az udvari bábra megérkezett és Deutsch Ignác egy eltökélt mozdulattal jelentette ki: „Wir gehn nix.”

Roisele bátorlatalanul megkérdezte:

— Wird sich der Kaiser nicht beleidigt fühlen, wenn wir nicht dabei sind? (Nem lesz a császár megsértődve, ha minket nem talál ott?)

Jóízűen nevetek. Ez Hatvanyt újabb közlére ingerli. Épp kezdené, amikor az ajtó szembem megnyílik és egy zömök fiatal férfi nyúl be. A feje fedetlen, sötét haja a homlokára hull. És a nagyanyjait szemé oly ismerős. A hangja is ismerősnek tetszik, pedig sose hallottam azelőtt. Láttam már valahol, vagy csak a fotóját láttam?

— Szervusz Lajos.

Hatvany felugrik, előbe siet a vendégének és megöleli.

— Mi hozott hozzám, drága Bandim?

— Hoztam lép és bemutat vendégének. Mondja a nevetem és megjegyzi: — Tehetséges író és újságíró.

A vendég nyújtja a kezét. — Hogy van, fiatal barátom? A szívemmel a torkomban felelem kissé elfogultan és dadogósan.

— Most nagyon, nagyon jól. Nézem az órámat és meintegetőzöm.

— A szerkesztőségi munka már rég megkezdődött.

— És elcsietek. A villamosban még lázasan gondolkodom. Helyesen feleltem-e a nagy költőnek, aki mecénása házában barátságosan beszélt velem. Persze nem is felelhettem volna másként. Még a tenyereimben van meleg kézszorítása, még a fülemben cseng érdesen lágy hangja és nagyon-nagyon jól érzem magamat.

Ez volt első találkozásom Ady Endrével.

Negyedik éve életem Pesten és a legtöbb neves író és költőt személyesen ismertem. Kosztolányi és Karinthy bejárt a szerkesztőségünkbe. Kosztolányi tartózkodóan viselkedett, beszélgetés közben is merőn figyelt az asztalok felé és ha prüszkölést vagy köhögést hallott, az orrához szorította a zsebkendőjét és elrohant. Nagyon félt a fertőzéstől, mert ifjúkorában tüdőgyulladásra volt. A háborus időben írta egyik versében:

Világok harcát mérik most a népek És én egy higgyanepp rebbenését várom: Harminché-t-kettő? Vagy harminché-t-három?

Karinthy sokkal közvetlenebb volt. Mindig pénzzavarral küzdött, hajszolta önmagát a gyorsan jövedelmező humoreszkek írására. Néha egy üres asztalhoz telepedett és odaszólt a fiúknak.

— Adjátok nekem ehhez a témához néhány jó ötletet vagy adományt. És ha olyat adunk neki, amit megfelelően tartott, feszélyezettség nélkül beleszólt az eredeti krobába.

Füst Milán is be-benézett, ha Kádár Endrét, a Balalajka szerzőjét, vagy Gábor Andort kereste. Közvetlen társalgó volt, de beszéd közben állandóan hunyorogott, minthacsak a saját neve csippte volna a szemét. Molnár Ferenc, ha nem a saját tömjénező táborának az emberével állt szemben, mint például Herczeg Gézával, hideg volt és kimért. Annál atyább volt Bródy Sándor. Egyszer hetekig keresem, mert meg akartam interjúolni. Végül is a Rudas fürdőben találtam meg, ahol a fiatalítól körülvevő ült a meleg medencében, mint egy török pasa. Nem volt más választásom, le kellett vetkőznöm és besétálnom a vízbe nyakig és ott kizsindulni újságom számára a kiváltképpen használatos. Nagyon büszke voltam, amikor Hajdu Miklós előtt megícséret.

— Ez az Illés gyerek gramofont rejeget a fejében. Az utolsó vesszőig és pontig azt írta, amit mondtam neki.

Móricz Zsigmond szerette, ha Zsiga Gyusinak szólítottam és visszategyetem. Krudy Gyula

lával néha félészaka a Metropolisban illem többemagammal. Mi ott fecsegtünk, ő hallgatott. Csak néztük, hogyan hajta oldalát a fejét, hogy int a pincérnek, hogy még egy üveg bort hozzon, de egy árva szót sem szólt egész ottlétünk alatt. Csak akkor szólalt meg, amikor hajnalját kezdtünk felkászálódni. Tartóztatott bennünket.

— Ne menjetek még, fiúkák, beszéljessünk még egy kicsit.

Herczeg Ferencet hívószóval katedrálisban szólaltattam meg, mert közel laktam hozzá. Rákosi Jenőt a Rökk Szilárd urcai dominiumban kerestem fel, mert mi is ebben az utcában csináltunk újságot. A vén harcos, aki különben félszemű is volt, elmagyarázta nekem, hogy mint a Népszínház igazgatója a hetvenes években miért kényszerült operetteket fordítani. Az elmaradt i-é és o betűk miatt. És már danolta is érdes és öreges hangján, hogyan verseltek a régi mesterek a Kornellic harangokban vagy más darabban.

A hábrunak vége van, vége van, vége van.

A hábrunak vége van, vége van, vége van.

Ady Endrét valamennyinél jobban tiszteltem. Már az új versekkel való jelentkezése idejében felfigyeltem erre a csodálatos költőre, aki az 6-zsidó legenda gigászai ivadéka-ként jelentkezett. „Góg és Magóg fia vagyok én”. Lírai koromban magam is írtam verseket, de nem győjtöttem őket kötetbe. Ady életében ez vakmerőnek tűnt volna és a halála után még inkább, mert mint igazi nagy költő, ő is nőtön nőtt, miután már rég halott volt. Muzsikáltak bennem a verssorai, azok is, amelyeket a kongeniális Reinitz Béla nem zenésített meg.

Vagyok mint minden ember, fenség, Északfok, titok, idegenség, Lidérek messze fény...

Pesti éveim alatt mindig reméltem, hogy elémbugkán és találkozzom vele, de ő valahogy kerülte közeimet. Boldog voltam, hogy mecénása házában találkoztam vele. De a találkozás túlvidő volt ahhoz, hogy kielégítsen. Terveztem, hogy újra elnézek a Hatvany-palotába, hátha megint ott találok és hosszabban elbeszélgetek vele. Az ürügy meg volt hozzá, jöttem a kéziratom iránt érdeklődni ha hazudnék, ha azt mondanám, hogy a kézirat sorsa nem érdekelt. De addig halogattam a dolgot, míg egyszer a Vigzin-ház foyerjában nekem jött valaki és karon fogott. Nézek rá: Hatvany Lajos tartja a karonomat.

— Kedves fiatal kollégám — mondta —, a regénynek határozott sikere van. Először Lilly hugom olvasta el és neki nagyon tetszett. Lilly íleletében megbízom, ő is írónak készül. De én is belenéztem és amennyit eddig olvastam belőle, már az is elég, hogy kimondjam az ígent. Az a tervem, hogy együtt adom ki Laczkó Géza „Német maszlag, török áfium” című regényével, mert mind a kettő historiai regény és patinás.

Ennek igazán örvendek, — feleltem. — És volt-e azóta önkönl Ady Endre?

Hatvanyt mintha meglepte volna a kérdés, amely nem is nagyon illett a kitoró örömmöhöz. Kissé elkomorodva felelt, hogy Bandi nem járt nála és azóta se látta. Amikor elváltunk, elgondolkoztam a báró tervén és kissé nem tetszett nekem, hogy Laczkó Géza patinás regényével párosítsa. A „Német maszlag, török áfium” a költő Zrinyi regénye, olvastam is, a Nyugatban jelent meg folytatásokban. Nem épp érdektelen, de Laczkó elkö-

vette a hibát, hogy Zrinyi korának nyelvén beszélteti embereit. A török áfium is Zrinyi kifejezése, a „Török áfium (ópium) ellen való orvosság” című tanulmányából való. Ez ne-hézkessé teszi az írást. En azonban, mint későbbi kritikásaim meg is írták, teljesen szakitottam az eladdig szokásos biblikus stílussal: „Lakik vala egy férffu Jeruzsálemben és az ő neve Ezekías vala”. Csaknem mai stílusban használatos szavakkal és igerendekkel dolgoztam.

De ezen is hiába tépelődtem, a harmadik vagy negyedik héten postán visszakaptam a kéziratot Hatvany rövid levelével. A kézirat jó, azzal nem volna baj, írta, de ő most olyan helyzet előtt áll, hogy visszalép a könyvkiadástól.

Mint később szerkesztőségem intimpistáitól megtudtam, a báró összekillőnbözött Adyval, és a Nyugattól is megvonta támogatását.

(A harag persze nem tartott soká. Mert mint a Szépirodalmi Könyvkiadó Ady Endre összes versei 1953-as kiadásából Földessy Gyula megjegyzéséből tudom: Hatvany Lajosnak Ady halála után „szerződéses” joga volt Ady Endre egész irodalmi hagyatékának a kiadására.)

Ha az ember nagyon kíván valakit látni, az illető előbb-utóbb jelentkezik. Budán laktam, a Hívósvölgyben, az autobus ha jól emlékszem, a nyolcvannyalcas, elhozott a Retek-utcaig. Itt várakoztam, míg befut a pesti villamos. Valaki hozzálép és megfogja a kezemet. Meglepeténn kiáltott fel:

— Ady ur, ön itt van?

— Ugy van — feleli Ady. — Itt vagyok és jó ideig itt is maradok. A János szanatoriumban kezelnek az orvosaim, valahányszor tessék bajaim kiujulnak. De mint látja, kijáró beteg vagyok. En is a villamosra várok.

— Dehát mi baja, az Isten szerelmére?

— Mi bajom? — feleli egyszerűen. — A májám, a lépem, a gyomrom, a tudóm, a vesém, mindenem beteg.

— Mitől, Ady ur?

— Az orvosaim azt mondják, hogy sokat ittam.

Kis szünetet tart és elvigyorodik. Kilátásnak alsó és felső platina-fogak, amelyek akkoriban divatosak voltak és jóval többbe kerültek az aranyfogaknál. Ezekről a platina-fogakról jelezte meg később Hatvany Lajos: „Az én fogaimmal harap belém.”

De Ady nem Hatvanyra gondolt és nem azért vigyorodott el. Öszintén vallja, szinte önmagán nevetve:

— Pedig még mindig nem ittam eleget. Kényszeredetten mosolygok és azt mondom: — Igen, olvastam erőll való elméletét a Magyar Pimodában.

— Maga olvasta ezt a tanulmányomat a részegségről és a részegekről? A prózám nem igen olvassák az emberek.

— En lehetleg mindent elolvasok, ami Ady ur tollából ered.

Elgúlnen bólint. A villamos elkállt, beszállunk. Ady azt ajánlja, üljek vele szemben. Szinte kapok az ajánlaton. Ady közvetlenül kezd.

— A Nemzetibe megyek, Ernő darabjának a főpróbájára. Ernőt nagyon szeretem.

Örülök, hogy ilyen közvetlenül beszél, mert feltételezi, hogy tudom, kiről-miről van szó. Tudom is. „A patikus” bemutatójára készítek. Ernő nekem is barátom és földim, mondom. Az apja, Szép Sámuel, néptanító, és én apámmal tartja a barátságot.

— Szép, — feleli Ady, és beszélgetésünk közvetlen mindaddig, amíg a villamosunk Pestre nem ért.

A 26 éves Kirsten Eklön, egy csinos norvég lány nyerte meg az élő és művirág eskoroktési verseny Európa-bajnoki címét, az ezzel járó oklevelet és értékes verlegét. Eklön kisasszony szeptember derekán hazánkba érkezik, hogy a rámat-gáni nemzetközi parkban szukot féltnepén megrendezésre kerülő nemzetközi virágkiállításán — és más keretek között is — bemutassa tudományát és művészetét. Izraeli utja nem véletlen és nem a kiállítás rendezőségének kereskedelmi trükkje, mert az Interflora európai ágazata által rendezett versenyen előre megmondták, hogy az első díj: egy izraeli utazás.

FIATALOK NYILATKOZNAK A HÁZASSÁG, A SZERELEM, S A HOZOMÁNY KÉRDÉSÉRŐL

— Hozzászólás Rössel Mordecháj „Hozomány” című cikkéhez —

Rössel Mordecháj jó tömegkapcsolatai révén a érdekes meleg zsidó szívvel, pontosan és idejekorán reagál a kisemberek gondjaira, aggodalmaira, reményeire.
„Hozomány” című cikke, mely a sok leánygyermekkel megáldott vagyontalan szülők alapos aggodalmát tükrözi, élénk visszahangot keltett. Ki tudná megmondani hány szülőnek okoz nyugtalan éjszakákat a visszatérő kérdés: „Ki viszi chiúpe alá a leányokat, amikor az a helyzet alakult ki, hogy sokkal több az eladósorba került leány, mint amennyi a nőülendő fiatalleány?”

Az okok egy részét ismerjük. A mitűn ideje alatt, az időleges munkanélküliség miatt sok fiatal férfi jerridzött, számosan tanulnak vagy dolgoznak külföldön, másokat leköt az ország biztonsági helyzetének védelme. Háborús veszteségeink is voltak és Izráel tágira nyitott kapuán át a világ minden részéből jönnek hozzáik fiatalok, s néha úgy tűnik, hogy többségükben leányok, akik a tanulmányi vagy önkéntes-munka ideje alatt természetesen igyekeznek a legjobb „férj-anagnak” elismert, és hősiességükkel nimbuzt szerzett zsidó fiúk közül szerezni férjet maguknak.
Igy aztán a tágrányított kapukon át nemcsak barátok, de ártalmas bolondok és a női többséggel rendelkező országokból igen sok, különböző vallásfelekezethez tartozó „konkurrens” is érkezik, akik növelik a férjhezmenendő hajadonok számát.

Egy Jeruzsálemben lakó egyszerű asszony, akinek nyolc lánya közül öt már évekként ezelt — még a női többségű országokból — férjhezment, de három 26-29 év közötti leánya még hájdon.

LEÉPTENIA KONKURRENCIÁT
Jól tudom, hogy egy országnak nem érdeke, hogy saját gyártmányú ipari termékek külföldi áru konkurenciát csináljon, vagy lerontsa az árakat, akkor vámat vet ki a külföldi portékára. A mi leánygyermekünk férjhezmenése, sorsa, jövőendő anyasága fontosabb az ipárnál is, mert az ország jövője és jóléte függ attól, hogy minél több kis szabrenk legyen.

Miért ne lehetne okos intézkedésekkel szabályozni a fiúk és leányok száma közötti aránytalanságot? Egy pár évig, amíg a 20 és 30 év közötti leányok férjhezmennek, s heál az egyensúly-helyzet, ne adjanak annyi fiatal külföldi leányt beutazási engedéllyel... Természetesen nem azokra gondolok, akik alij jázni akarnak, hanem azokra, akik vendégként jönnek, megbarátkoznak egy-egy zsidó fiatalal, ha másvallásuk, ártérnek a zsidó vallásra, aztán egy idő után férjüket együtt jerridzának az asszonyka régi hazájába.

Egyszerű asszonyok, én csak ezt tudtam kigondolni, de vannak nekünk nagyvessű tudósaink, szociológusok, jogászok, politikusok, akik ha foglalkoznának a dologgal, csak kisútnének olyan hasznos intézkedéseket, amelyekkel segíteni lehetne a dolgot. Igy, hogy „Néma gyermeknek anvja sem érti a szavát”. Mi szülők is hallgatunk eddig, csak magunkban szenvedünk és szenvedünk, ha hervadozó leánygyermekre nézünk. Nincs bennük hiba, szerények, dolgozók, tisztességesek, csak éppen „létszámfeleltetiek”. Ezen a helyzeten segíteni kell, és bizonyos vagyk benne, hogy segíteni lehet, ha a nagyok, az okosak is akarják.

LEANYOK, NE DOHÁNYOZZATOK
Chájmot, — a technion dalás diákját — gyermekkorra óta ismerem, figyelemmel kísérem előrehaladását, heilleskedését, s életének alakulását. Tudom, hogy egy szép és gazdag külföldi kisleány rövid ismeretség után bevallotta neki, hogy éppen ilyenek képzelték el jövőendőbelijét. Chájmotnak hízelgett is ez a megváltózás. Egy darabig színházba, moziba, táncestékre kísérték a kisleányt, aztán — feleségül vett egy szerényebb megjelenésű, elsőéves diáklányt, kétkézi munkás egyetlen gyermekét.

Ez az eset rácsófol Rösselnek a hozományt kereső fiatalokról szóló teóriájára. Érthető érdeklődéssel kérdeztem meg a fiatalleánytól, hogy miért szakított a szép külföldi leánnyal?

— Egy kicsi ségen múltott az egész — mondotta elfogulatlanul és nyíltan. Sportember vagyk és soha sem dohányoztam. Szilvia viszont egyik cigarettát szívja a másik után. Eleinte azt hittem, hogy sikerülni fog leszoktatni róla, de tévedtem.

— Könnyű szavval le tudott mondani a szép

Irta: W. ROSEN ALIZ

hozományról? — firtattam kissé tapintatlanul a bizalmas kérdézősködést.

Jóízű, harsány, fiatalos nevetés volt a válasz, aztán a következő figyelemreméltó kijelentés hangzott el:
— Soha sem vallottam azt az elvet, hogy „Pecunia non olet”, hogy a pénznek nincs szaga, de számomra nincs az a pénz, ami beillatosíthatná egy nő dohányszagú lehelletét. Dohányszagú csók? — Nem, ebből nem kérek.

AMIERT ÉRDEMES VALLALNI A NÉLKÜLÖZÉST IS

Sulemet, a huszonhét éves tanárképzés diák-férjét kérdeztem meg ezután, hogy élnek egészségügyi iskolás feleségeivel.

— Szegényen, s boldogan, mint az ég madarai — mondta. Feleségem előbb meg akarta szerezni a diplomát és halasztani szeretete volna házasságunkat. Sikerült azonban meggyőzőmöt őt, hogy nem olyan időket élünk, amikor a boldogságot konzervdobozba zárva szabadna őrizgetni a távolabbi jövő számára. Végül is rájött, hogy igazam van.

— Butorozott szobába költözöttünk. Tanulunk s dolgozunk is, hogy megkeressük a mindennapi valót. Feleségem ügyesen kezeli a pénzt, úgy hogy jut mozira, színházra, újságra, tandíjra s egy-egy kirándulásra is. Igy tehát elmondhatom, hogy nem cserélnék a Közel-Kelet egyetlen kiskirályával sem. Ha azonban nélkülözést kellene vállalnom, akkor is megérné, mert nincs annál gyönyörűbb dolog, mint azzal felelni le este, s azzal ebredni fel reggel, akit szeretünk és aki a saját, elvitatathatlan, tulajdon feleségünk.

AZ AGGLEGÉNY VALLOMASA

A huszonkilenc éves Jozsef technikusként dolgozik az egyetemén és az államtudományi szakon tanul. Jövágásu, katonavisselt ifjú. Megjelensége jóízű és mértékartást árul el. Kerül minden divatos különöködést. Az a fajta ifjú, aki iránt nem csak a leányok, de a szülők is bizalmat éreznek.

— Miért nem nőült meg eddig, miért nem alapított családot? — kérdeztem pár percnyi beszélgetés után.

— Vallási okokból, — mondta egy kicsit talányos arckifejezéssel.

— Más vallású lányt szeretett?

— Nem, éppen úgy zsidó, sőt európai zsidó volt mint én, csak más mértékben. Ugye csodálkozik? Pedig így van. Ráchel vallásos nevelést kapott, én nem, de tisztelem tradíciókat. Hajlandó vagyok elkésvé is tanulni és behozni valamit az elmulasztottakból. Ugy gondoltam, hogy a kölcsönhatások révén valami megegyezés jöhet létre közöttünk. Számomra a vallási parancsok tilalmak etikai, és eszméletlen lényege a fontos. Ráchel mindent beférő szerint értelmez. Amíg én eszmei síkon szerettem volna magamba fogadni a vallást, addig neki a vérebe, a busába ivódott minden tilalom és parancsolat.

Egy alkalommal meglátogattam a lakásán. Hideg téli idő volt. Nagykedőbe burkolózva ílt a hideg szobában, bár a torka fáj és szemmel láthatólag láza is volt.

— Miért nem gyújtod be a villanykályhát? — Miért ilysz a hidegben? — kérdeztem. Szemrehányóan nézett rám.

— De hiszen Sabbat van — mondotta.

A villanykályha bekapsolására nem vonatkozhatott a tilalom, mert ilyesmí akkor nem is létezett. A gomb nyomása nem tekinthető munkának. A vallás szelleme szerint fontosabb, hogy a Sabbat a pihenés és öröm napja legyen. Ilyen hidegben sem pihenni, sem örülni nem lehet, — mondta. Óráig vitatkoztunk, aztán heteken, hónapokon át. Végül is be kellett lássuk, hogy soha sem értenék meg egymást, elhibázott lenne a házasságunk. — Azóta is keresem az „igazit”.

AZ IZRAELI IFJAK NEM HOZOMÁNY-KERESŐK

— Mi a véleménye a hozomány igénylőkről? — kérdeztem.

— Véleményem szerint az izráeli ifjak általában nem igényelnek hozományt. Szabre kollégáim mind hozomány nélkül nőültek. Az új vagy, kévésbé új olék, akik egyes szocialista államokból érkeztek igen gyakran nem csak pénztelenek, de adósság is terheli őket. Ezek néha eljászanak a gondolatall, hogy milyen szép lenne, ha jövőendőbeli apósuik levendő vállukról az adósság terheit, vagy ha jövőendőbelijüknek lakása lenne s nem kellene a régi nyugot újjakkal tetézni. Tekintve azon-

ban, hogy száz férjhezadó leány közül legfeljebb ha kettő rendelkezik jómódú papával, a hozomány általában csak fikció.

— Természetesen az az ifjú, aki izletnyitáshoz, esetleg orvosi, gyógyszerészeti diplomájának érvényesítéséhez tökére van szükzése, megpróbál hozományt kapni. Nem is alapítlan ez az óhaj, hiszen a diploma megszerzésébe nem csak hosszú évek fáradságos, idegölő munkáját, álmatlan éjszakáit fektette bele, de jócskán költött szüli nehezen megkeresett pénzéből is. Méltányos óhaj, hogy a jövőendőbeli após, ha telti, írtíten valamit vissza a diploma megszerzéséért hozott áldozatokból. Ismétlem azonban, hogy ez aránylag ritkán sikerül, mert ide évtizedek óta a kifosztottak s az illőzötték érkeztek, s nem a gazdag vállalkozók, vagy nagyiparosok.

MINDEN LEANYNAK VAN HOZOMÁNYA

— Véleményem szerint azonban minden izráeli leányt van hozományja. Egyiknek a szépsége, kedvessége, másiknak a tehetsége, optimizmusa, harmadiknak a pompás egészsége, megértő természete, szakmája, és így tovább. Az Urísten nem bocsátotta utjára egyetlen gyermeket sem ajándék nélkül!

— Megfigyelésem szerint éppen azok a leányok, akik nem érezték maguk mögött a papát, pénzt, vagy a család tekintélyét és összekötéseit, akik tudták, hogy magukra vannak utalva, sokkal lendületebben igyekeztek fejleszteni egyéniségüket, fokozni képességeiket, gardagítani tudásukat s lelkiállapotukat. Akinek van szeme hozzá, hogy észrevegye és megbecsülje ezeket az értékeket, melyek nincsenek alávete semmiféle valutárius ingadozásnak — aki lelki hozományt keres, az talál is és jóllár.

— Mit gondol, mivel lehetne elősegíteni a házassaladó kedvet a nőülendő fiatalok között?

— A kedvet, azt a természet oltotta belénk, az nem szorul fokozásra, de vannak gátló körülmények. Ezek között egyik legfontosabb a lakáskérdés. Ha rövidesen tizeret megfelelő bérlakást adhatnának át az illetékes fiatal házassaladók részére, — nem győznék a munkát a rabbinátusi irodák. Elérkezik ennek az ideje is, — csak vární kell rá egy kicsit, — mondja bucszóul és én magamban rámondom, — minden soklényos szüli nevében: „A proféta beszéljen beléd, te kedves fiú!”

EGY BOLDG FIATALASSZONY

Nem fejezhetem be ezt a beszámoltó anélkül, hogy el ne mondjam egy huszonhárom éves bájos, szöke fiatalasszony, Bracha egyik nap kórházunk ápolónője véleményét a leányok férjhezmenési lehetőségeiről.

— Igen sokszor, boldogoknál kérező házasságokat akadályoz meg a szülők előítélete, rövidlátása vagy sznobizmusa, — mondja Bracha. Volt egy kollégám az iskolában, jólelkű, kedves természetű, lengyel leány, de olyan esetlen formátlanra sikerült megjelenéssel s bájtalan arccal, hogy mi leányok, akik szeretjük, agdóva gondoltuk a jövőjére. Ki fogja elvenni ezt a szegény csunya természetű, akinek külséren meg a jóakarát sem találhatott egyetlen vonzó vonást.

— Nagy volt a meglepetésünk, amikor egyik betegünk barátja, aki beteglátozóként gyakran járt a kórházba, egy festőben szép izráli zsidó fiatalember, szakiskolai tanár, megszerette és feleségül kérte. Várda, boldog volt és mi mindannyian együtt örültünk vele. Egy napon azonban a lány siratól dagadt arccal jött be a kórházba. Késébeesetten mesélte el, hogy apa nem adja beleegyezését a házassághoz. Mi a kifogása Jehuda ellen? — Csak az, hogy nem európai zsidó. Várda valóságos lelkibeteg lett, hogy nem mehetett a fiúhoz, a fiuban is mélységes elkésereést szült a dolog.

Igazi, valódi szerelem kötötte össze őket. A házasság nem jött létre és én nem tudok meg szabadulni attól az érzéstől, hogy Várda apja jövöhetőetlen hibát követett el és Várda fog szenvedni miatta egy életen át.

— Más esetben viszont a leányok nagyra-vágásból, sznobizmusból visszatüsitésának olyan kítűnő kéröt, akinek egyetlen hibája, hogy nem az a foglalkozása, amit ők elképzeltek ábrándjaikban. Vannak, akik orvoshoz, pilótához, vagy Egged-sofőröz akarnak férjhez menni s gyermekes macsszággal ragaszkodnak elképzelésükhöz. Kikosarazzák a könyvelet, a fényképszót, a szakmunkást. Az évek azonban telnek-mulnak, és minden évben új lánykorostályok veszik fel a miniszoknyát.

A régebben kikosarozott ifjak már az új természetből vesznek feleséget és a makacsokdó rájönnek, hogy a „Várt leány várat nyert” közmondás régesrége elévült. A makacsul várrakozók, egyes szerencsés eseteket leszámítva, inkább csak keserűséget nyerneik, idegesek, kiéleltetlenek és igen gyakran munkájukat is károsan befolyásolja.

Ezért fiatalabb leány-kollégáimnak azt szoktam mondani: Jellemes, munkászetű, korban hozzatok illő fiút választatok... Ne legyetek nagyon visszahűzők, de túl kökettek sem. Bátyáimtól tudom, hogy minden szélsőség hibás, és — minden becsületes szakma jó, ha egész ember végzi.

— Ne gondolja, hogy nagyképsűdöní akarok, de szeretek megelégedett és boldog arcokat látni magam körül. Ez a mi mesterségünknel fontos. A betegek maguk mondják, hogy reményét és életkedvet kápnak, ha az ápolónők arcan mosoly van és derű.

— Most, hogy férjhezment, mik a további tervei?

— A fehér bájos kis arcon gyöngéd pir fut át. Aztán pillanatnyi habozás után kimondja: — Előbb megfelelő lakást kell szerezni, aztán jöhet a bébi, s ha már lábra állt, akkor szeretnék továbbtanulni, mert a mi szakmánkból ma már doktorálni is lehet.

— Kik segítették eddigi utján?

— Óh sokan. Több mint három éve jöttünk az országba. Előbb a Szochnut mutatta meg hova lépünk, aztán ulpán-tanárnők segíttek, hogy megtanuljam az írvitet. Orvostanárók és tanárnők nyújtottak kítűnő szakmai oktatást, sebészt katonák, és orvosprofesszorok a hársorsógt, önfelelőadózást és munka iránti hídséget, odaadást példázák magatartásukkal. Jó rokonok zsebpénzt kölcsönöztek — hosszú lejáratra. A szülim szeretikkel, féltő gondoskodásukkal erősítettek. A férjem, csöszja írvit-tudásomat, mert ő szare. Viszonylál én meg az angol tanulásában, feladatöl elkészítésében segíttem.

Amikor elbucsuztam Bráchától, ugy éreztem, hogy fiatal, kedves lényének vitalitása szinte árasztja az erőtadó optimizmust és bizalmat. Ime a mi leányaink. — Ha igaz az, hogy több az eladólány, mint a nőülendő fiatalember, fogjon össze az egész ország közveleménye, hogy megállítsák a szükseges megoldást, hogy minden aóra érett leány chiúpe alá kerüljön. Kiválástósságunk nagyobb felősséget hárít reánk mint más népekre.

A régi Kinában Csin Tan Yü költő, akit ugyanez a probléma foglalkoztatott, bámos verset írt a „szegény leányról”. „Viskóban éleget. Nem volt selyemruhája. — Férjhez mehetne már. De ki gondol rája? — Kis édes arcanak a földön párja nincs. — A kincs utána futók, nem tudják, mi a kincs. — A nőszülett mindig csak másoknak szöve — Igy sem lett az övé.”

A mi leányaink jójőre azonban az egész ország gondolkodja és vigyáz. Izráeliek vagunk és ez kötelez.

A KÖLTŐ ÉS A MECENAS

(Folytatás a 9. oldalról)

solvogva Ady híres Kisse Józsefet portrézó sora-ra célzava.

— Igen, neki, — feleli Ady és láthatóan örül, hogy ismerem két évvel előbb írt versét.

— Kisse József másodrangú költő...

— Itt Ady kis szünetet tart, ami azt jelent: „Mert elsőrangú költő csak egy van az országban és az Ady Endre.” De gyorsan folytatja.

— Másodrangú, de költő a javából. Tavaly lett hetven és a hivatalos Magyarország észre sem akarta venni ezt az eseményt. Igazán jól esett volna az öreg szakállasnak a megaszteltetés és ráadásul a tizeret koronásca.

Szélesen nevet és megint kimutatja platinafogait, amelyekről már tudom, hogy Hatvány fizette ki a számlát. És ezt mondja:

— Bizony örült volna. Mintha szifányt fektettek volna melléje.

Ady, aki szorgalmas olvasója volt a Bibliának, itt a sunemi Abiság esztére céltört, akit Dávid ágába fektettek, hogy a beteg öreg királyt melegenesse.

A következő beszélgetésünk 1916 tavaszán folyt le. Csak rövid néhány mondat volt, amelyet nem ért rá megmagyarázni, mert a villamos megtelt és nem ílhettünk egymás mellé.

— Szépet írt magáról az öreg. Igy tesz mindannyiunkkal. Az első könyvünket agyondicséri. Aztán ledorongol minket.

Törtém a fejemet, mit jelenthet ez? A szerkesztőségben megtudtam végre. Rákosi Jenő, aki „Dunántúli” aláírással ostorozza a nyugatosokat, most a híres „Ó” szülnőjével egy telpjes hasábot írt a Biro Miklós kiadásában ép megjelent regényemről, a Kafiritról. Az írvit nagyon jól esett, még jobban esett a sok kritika, amely követte Rákosi bírlatát. Mert Rákosi a pesti Tiszében, a Budapesti Hírlapban, szinte diktálta az írodalmi tempót. De a legbüszkébb voltam és vagyk mindmáig arra, hogy Ady Endre a „minket” szócskába engem, az induló íróit is belevett.

Aki valutát csinál a makulaturából

— Egy fáradhatatlan idealista kezdeményezésére: Haifán és környékén megszervezték a hulladékpapír begyűjtését — A Katonagondozó javára fordítják a jövedelmet —

Irt: SZÉKELY ISTVÁN

Eva Gruenbaum, egy impozáns megjelenésű tívoni lady, a legszimpatikusabb „szuperjeka”, akivel valaha is találkozottam. Ötvenkét éves, de egy jó „fizessel” kevesebbnek tűnik, a szó szoros értelmében fiatalasszony, aki kiapadhatatlan energia-tübbletét még ma is chalcui lelkesedéssel állítja a köz szolgálatába.

Fia a Cáhál egyik harcgyűjtésének katonatisztje. Lányja az idén érettségizett, rövidesen bevonul. Férje, Dr. Ernst Gruenbaum 63 éves jogászember, amatőr festőművész, egykori chaluze, mosásvény, narancsültetvényes, ugyancsak a közért munkálkodó Rotary tag — jelenleg a Kémikálm Vöfösfátim vegyiművek főkönyvelője.

Mindketten tekinthetők „rentét” huznak a Föderális Német Köztársaságtól, de képtelenek munka nélkül élni. Aktív emberek, akiknek a mindennapi munkán túl, mindig kellett valami konkrét közéleti elfoglaltság.

Eva — „von Haus aus” idealista cionista — 1933-ban alijizott szüleiével Berlinből. Éveken át, mint ifjúsági oktató, az áldott emlékü Henrietta Szold, az Aljiját Hánoár megteremtőjének a keze alatt dolgozik. Römegetremőjének a keze alatt dolgozik. Römegetremőjének a keze alatt dolgozik. Römegetremőjének a keze alatt dolgozik.

A Gruenbaum házaspár a világháború után magánkezdeményezéséből alapított Tivoni kertváros önkéntes közét tartozik. Kiszerveknek naplapi gondozását édesanyjára bízva, a fiatalasszony a tívoni mábárá szociális problémáira összpontosítja erőfeszítését.

„A mábárá férflakói éjjel-nappal kártyáztak, az asszonyokat elküldték dolgozni, a csecsemőket meg bezárták a nyáron forró, félen jéghedig barokkba, bádögviskókba” — meséli.

Eva kezdeményezésére alakult meg a WIZO csecsemőgondozója és napközi otthona, valamint az iskolásgyermekek délutáni klubja és sportközpontja a tívoni mábárá negyedben. A picum-áradatok megindulásával megszervezte a tívoni jéke-családokat, amelyek szerényösszege, de rendszeres havi kötelezettséget vállaltak.

„A közelelvények birtokában „ultimátumot” adtam a WIZO-nak: ha azonnal nem fognak hozzá a csecsemőgondozó felépítéséhez, a Dolgozó Anyák Szervezetéhez fordulok. Ez hatott.”

AKINEK FIZIKAI FÁJDALMAT OKOZ A PAZARLÁS

A takarékoskossá a német zsidók egyik legjellegzetesebb tulajdonsága s ebben a vonatkozásban gevert Gruenbaum valóságos „szuperjeka”. Eva, aki az utóbbi években egy tívoni utazási irodában tisztviselőködött, „szabad óráiban” pedig (honnan veszi ezeket a szabad órákat, azt nem tudom) gyönyörű tívoni kertjét ápolja, gyűllöli a pazarlást. „Már az angol hadseregben sem igen bírtam elviselni, de, ami itt folyik minálunk, az valóságos fizikai fájdalmat okoz”. Különösen fáj neki a rengeteg makulatura és más papíranyag, amely évek óta tonnaszámra megy veszendőbe.

— Nem tulzok, amikor azt mondom, hogy ez a probléma évtizedek óta foglalkoztat, — mondja. Tíz éves koromban, amikor egy ízben tetszés szerinti témáról dolgozatot kellett írnom a berlini gimnáziumban, az „iskolafüzetéről” írtam „disszertációt”. Mi mindenben megy keresztül a szegény papír, amíg eljut odáig, hogy írka legyen belőle és eltűri a nebulók íkom-bákom fogalmazványait. A dolgozatnak olyan sikere volt, hogy külön díjjal jutalmazták és felolvastatták az iskola összes osztályaiban.

Évának sohasem ment a fejébe, miért dobják Izraelben a szemébe az újságpapírt, amelyet a fejlett nyugati iparállamokban, mint Angliában, Németországban, sőt a papírban gazdag skandináv államokban is újra feldolgoznak. A tívoni utazási irodában, ahol dolgozott, mázsaszámra dobták ki a felhalmozódott színes prospektusokat. Az izraeli papírpazarlás megakadályozása — különösen a hatnapos háború után — rögeszméjévé vált és Eva végül elhatározta, hogy „tennie kell valamit”.

A TÍVONI „LABORATORIUM”

Másfél évvel ezelőtt kezdett hozzá a papírbegyűjtés megszervezéséhez, de hamarosan ki-

derült, hogy a dolog korántsem egyszerű. A Chadérai Papírművekben, ahol — egyelőre impozáns mértékben — az ország papírszükségletének több, mint 60 százalékát állítják elő, elmagyarázták neki, hogy sokkal kényelmesebb egy csekket kiírni és mintaszertű bálákba pakkolni, egyenesen a zuzdába küldhető külföldi nyersanyagot behoztatni, mint vesződni a helyi anyag begyűjtésével, amelynek megszervezése különleges személyzetet, teherautóállományt, stb. igényel.

Eva nem féltett. Vállalta, hogy hajlandó megszervezni Tivoniban a papírbegyűjtés „kísérleti laboratóriumát”. Leleszedése nagy hatást tett az igazgatóságra. Azzal küldték el, hogy fontolóra veszik a dolgot és majd értesítik.

Eva hazament és háromnegyed éven át semmi értesítést nem kapott a chadérai gyártól. Aztán, a múlt év augusztusának egyik péntek délutánján, pontosan félgyőrkor, megszólalt a telefon tívoni lakásában. „Azt hittem

megüt a guta — micsoda neveltelenség péntek délután félgyőrkor telefonálni egy jéke családnak!” Eva kemény szavakkal akarta illeltni a zavarót, de amikor kiderült, hogy Dario Navare, a chadérai papírművek egyik vezetőembere beszél — mindent megbocsátott. Navare közölte vele, hogy a gyár igazgatósága elfogadta tervét és megkezdheti kísérletét tívoni „laboratóriumában”.

— Navareval, aki felfogta a terv chalcui jelentőségét, azonnal közös nyelvet találtunk — folytatja elbeszélését a tívoni dinamó. Mijután Chadra biztosította az átvételt, Eva lázas aktivitással látott munkához. Josua Fischbein, a tívoni Mágén Dávid Ádom és a Rotary elnöke akkoriban indította meg gyűjtőakcióját a város első ambulánszának megvételére. Gruenbaumné önkéntes gyűjtőket toborzott a tívoni „Noár Háovéd” és cserkészegyesületek tagjaiból, majd beszerzte a városi házat, amely vállalta a publicitást és egy központi raktárhelyiséget bocsátott rendelkezésére.

EVA GRUENBAUM:
„Papírkoszorút, ha meghalok...”

zésére. Meghatározták a heti begyűjtő napot és a háziaszonyok, valamint a köztisztviselő munkások példás együttműködésével (ez utóbbiak minimális „bónusz” kapnak a begyűjtött anyag sulya szerint) három hónap leforgása alatt 10 tonna makulaturapapírt szedtek össze és szortíroztak bálákba, minőség szerint. A tiszta haszon, a szállítási, publicitási stb. költségek levonásával, 500 font volt, amit azonnal átutaltak a tívoni M. D. A-nak.

— Ez nem sok, de ha meggonosjuk, hogy a szemétteltelepből mentettük ki, kezdhetnek meg is biztató volt.

(Folytatás a 15-ik oldalon)

»Örök megemlékezésként...«

A náci véskorszak hatmillió áldozatának emlékét számos emlékmű örökíti meg Európa különböző országaiban. Ezeknek az emlékműveknek az „utikalanazát” történelmi magyarázatokkal és fényképekkel illusztrálva, „Örök megemlékezésként” cím alatt a napokban adta ki az Amerikai Zsidó Kongresszus tájékoztatósi irodája.

A 48 oldalas könyvben felsorolt emlékművek némelyikét az egykori koncentrációs táborok színhelyén — Auschwitzban, Dachauban, Treblinkában — építették fel. Mások, mint a jeruzsálemi, a párizsi, a prágai, éppennygy, mint a Kibuc Locháné Hágettaot-i vagy az amsterdami Anna Frank ház — múzeumok, amelyek az európai zsidóság elpusztításának gyászos történelmi dokumentumait tartalmazzák.

Némelyikben, mint a buchenwaldi koncentrációs táborban, a látogató láthatja a kínzószerszámokat, amelyeket az „orvosi kísérletek” műtőtermében használtak és megtekintheti a barokkakat és más épületeket, amelyek pontosan úgy hagytak meg, ahogyan a felszabadítás napján találták őket. Más koncentrációs lágeretek, mint például a bergen-belsei, olyan megdöbbentést váltottak ki, hogy a szövetséges csapatok a földdel egyenlővé tették minden maradványukat.

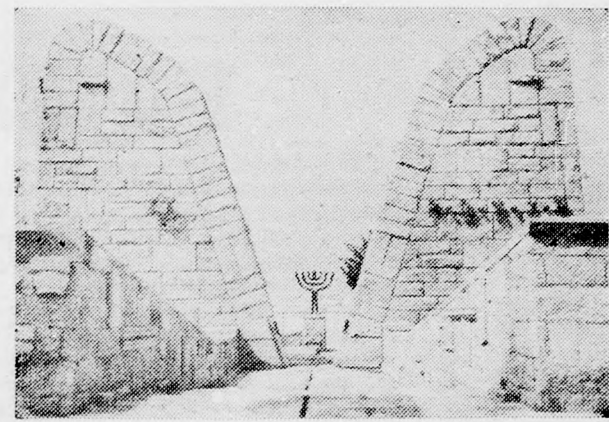
A varsói gettó színhelye, melynek emlékét egy masszív szobormű hirdeti, manapság modern lakónegyed. Ahol zsidó hősök pusztá kezével harcoltak a náci tankok ellen, ma fiatal anyák sétálnak gyermekeikkel...

Az utikalanaz részletes tájékoztatókkal szolgál az emlékművek történelmi hátteréről, sőt a megközelítési lehetőségekről is: „Treblinka egy órai autótúrt Varosól. Vegye az E-12-es országutat Ostowtól északkeletre, aztán térjen

le délre, a Bug folyó hídján át, Treblinka felé. Vasúttal Treblinka a Varsó—Bialystok-i vonalon közelíthető meg — átszállás a Malkinia-i állomáson.”

Mi szükség arra, hogy a turista ilyen kerülőutakat tegyen, hogy meglátogassa az európai zsidóság katasztrófájának gyásztereit? — kérdi a könyv és mindjárt meg is ndja a választ: „Nem a gyilkosok iránti gyűlölet ébrentartása. Nem a szegényréteg, hogy egy ilyen ropant méretű bűn bekövetkezhetett a mi korunkban.

„Csupán azt akarjuk, hogy aki megáll Dachau kapuja vagy Bergen-Belsen tömegsírja előtt, lelke mélyén érezze, hogy ő is ott volt a drótkerítés mögött; hogy saját gyermekei voltak azok a szerencsétlenek, akiket betelelték a gázkamrába; hogy saját aranyfogait húzták ki az élettől még meleg szájából. A Hagada azt tanítja, minden nemzedék gondoljon ugy magára, mintha Fáraó rabszolgája

A BELGRÁDI

EMLEKMŰ

THERESIENSTADT: A „MINTA”-GETTÓ.

A BUCHENVALDI EMLEKMŰ

1969. IX. 19. Uj Kelet 11

MI VOLT A BETHELI FESZTIVÁL?

— Négyezer amerikai fiatal a betheli rock-fesztiválon —

A szervezők százezer résztvevőre számítottak. Az eseményre négyezerre jöttek el. Összeállítás nélkül, négyezerre fiú és lány indult New York államában, hogy ott legyen a világ legnagyobb rock and roll fesztiválján.

S ott, augusztus 15-től — 17-ig, három nap és három éjszaka át, kialakult a fiatalok gigászi közössége. Négyezerre fiú és lány (annyi mint Tel Aviv lakossága) összerésztelt, mint a heringek, ütött táborát egy parányi falnak elég szabad területén és élt boldog közösségekben, megosztva ételt, sátrát, hálózsákokat, jókedvűen törve eszt, szelet, sarat, saját törvényeik szerint élve — kívül a hivatalos törvényeken.

És a fesztivál után mindenki ment a maga útjára, megroggott hippiek vagy egyetemre visszatérő diákok.

Idősebb honfitársaik döbbenet állnak a fantasztikus méretű mozgalom előtt, amelynek jelentőségét csak most próbálják felfogni, kiemelni. Mi volt tulajdonképpen a betheli fesztivál? Egy monstre piknik, avagy korunk egyik legfontosabb eseménye?

Az amerikai sajtót olvasva, amely bőszesen kommentálja azt, amit a Time hetilap „a történelem legnagyobb happening-jének” nevez, az embernek az az érzése, hogy a harminc éven felüliek hirtelen egy idegen testet fedeztek fel megrémült szemek előtt, amely akaratlanul is meg akarja ismerni — saját gyermekeikből áll, fiatal, jöttaplát, elkényeztetett amerikai gyermekekből.

Ez a tömeg olyan biztos volt erejében, hogy a kábítószerekedzők nyugodtan közeled-

hettek és árulhatták a marijuánát, az LSD-t a vagy a mescalint, amit a vevőkör nyíltan, rendőrség orra előtt fogyasztott. És a rendőrség még csak meg sem kísérelt közbelépni. Ha kiderült a nap, ami csak ritkán fordult elő, angyasült meztelen fiúk-lányok csoportosan fitymázták a közeli folyóban. A Newsweek magazin szerint, a fesztivál biztonsági szolgáltatásának főnöke hamarosan belátta, hogy nincs mit tennie és ki is jelentette: „A rendőrség nem akadályozhatja meg az embereket, hogy azt tegyék, amit igazán tenni akarnak...”

Ez a békes tömeg valóságos allergiával viselkedett minden erőszakkal szemben, olyannyira, hogy az óriási gyülekezésben a három nap folyamán tetlegességre egyetlen egy esetben sem került sor.

Amikor véget ért, az egyik rendőrtiszt csodálattal vegyes tisztelettel konstatálta: „Soha nem láttam még ennyi, ilyen kis helyen összegyűlt embert ilyen békesen viselkedni...” És hozzátette: „Felfedeztem, hogy semmi összefüggés nincs egy simára borított arc és az erkölcs, vagy a hosszú haj és az erkölctelenség között...”

Kétségtelenül meglepő megállapítás egy rendőrtiszt részéről, amely azonban találon fejezi ki az ugynevezett normális társadalom zavarát eme újszerű, érthetetlennek tűnő tü-neményrel szemben.

Az agresszióval teljes távollétben, ez alatt a három nap alatt egyfajta mennybeli hangulat uralkodott Bethelben, miközben a fiatalok a rock muzsika hangjai mellett szerették fel-lebarátáikat.

Szeresd felbarátodat a szabadban

E fiatalság között, amely már nem mondható kisebbségnek, és azok között, akik világrabotolták őket, nem árok, hanem valóságos szakadék tátong. Amelynek létezését ez a különös fesztivál tudatosította váratlanul, de véglegesen a lelkekben.

Magától értetődő, hogy Amerika azonnal megosztotta szociológusait, pszichológusait és egyéb specialistaikat, adjanak valami magyarázatot erre a soha nem tapasztalt társadalmi tü-neményre.

Magyarázatok, amelyek már gyakran hallottunk, de amelyeknek érvényességét a valóságban most kezd csak behíjyosodni, a következőkben foglalhatók össze:

Az ifjúságunk már jelentős része nem fogadja el többé a hagyományos erkölcsi értékeket, különösen nem az erényei szentelt munká puritán erkölcsét, mert a bőség magától értetődően tartja. Ennekfolyva azt hiszi, megengedheti magának a fényűzést, hogy elvesse a törvények, a társadalmi illendőség és a rendszerhez való alkalmazkodás kényszerét. Ezek a törvények és kényszerek — velük — szükségessé lehetnek a szegények társadalmában, hogy energiáikat elvezeték hasznosításra. A mai ifjúságot azonban éppenséggel ezek az élvizetek érdeklik, amiket a szex, a muzsika és a kábítószerek keresztül próbál megszerzeni.

Az élvizetek kutatása közben felfedezni véljük, hogy mihez az emberek szabadon gyakorolják élvizeteiket, anélkül, hogy leki-mereget furdalásuk támadna, jókát lesznek, szertelmezők, kedvesek válnak, mint a kis-kutyák. És így fedezik fel az igazi erkölcsöt: azt, amelynek az alapja az egyetemes test-vérség.

És, ha vitatkoznunk próbálnak velük, hogy magatartásuk irracionális és, ha az egész Amerikának bennük!

Az egyiptomi pilótáké a jövő!

Mr. Pig Bigne, a „Left and Neft” című objektív arabbarát folyóirat főmunkatársának sikerült interjút készítenie nemrégiben az egyiptomi légihaderő egyik kiválósgával. Az alábbiakban kivonatossan közöljük az érdekes beszélgetést.

Mr. Pig Bigne: Ön szerint tapasztalható pozitív változás az egyiptomi légihaderőnél a Hatnapos Háború óta?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

Mr. Pig Bigne: Hallhatnánk erről valamit?

kor közvetlenül az egyiptomi támadás előtt ismét megszemléltek az egyiptomi légihaderőt?

Elek: Legyen nyugodt, erre is gondoltunk. A légierőnek csupán a kisebbik része van elhelyezve ezekben a titkos hangárokhban. Harci repülőgépek jelentős részét már most szelszerelték és az alkarszereket beolajozva állástuk a sivatagban. Csak a vezérek néhány magasrangú, szupermegbízható tisztje ismeri a helyet.

Mr. Pig Bigne: No, de mi lesz háború esetén?

Elek: Semmi. Ezeket az alkarszereket akkor se fogjuk elővenni, nehogy a zsidók kárt tessenek bennük!

FÖLDÖNTÜLI ÉLMÉNY

Londonban, két városnézés között, holt-szobák árnya heverek, mellettük az imént érkezett Új Kelet, s epedve vágyom a hazai nőkre, amikor ágyammal szemközt egy kepernyőt pillantok meg, s rajta zöld mezőben fehér labdát.

Ma sem tudom, miért, de egyszeribe a paplagra potyantom az imént még hűn ábitott lapokat, s nézem merőn a gentleman, aki, kezében ütővel, ugyan-csak a labdát bámulja merőn. Abban nem is lenne semmi különös, hogy én me-reszem így a labdára a szemem, mert én eleddig vajmi kevés golf-labdát láttam, de hogy a gentleman, aki — mint utóbb kiderül — most úti körübelül hatvan-eredik labdáját, hogy ő miért csudálkozik ugy el rajta, az rejtély.

Tekintetében gyötörő tépelődés: ugyan mi lehet ez? Tengeralattjáró? Garabonci-ás diák? Mákdaráló? De az angol ember nem buta, a negyedik percben már rájön ő is, hogy ez golf-labda, s erre előveszi az ütőjét.

Ma sem tudom, miért, de megkérem a feleségemet, oltsa el a villanyt, mert zavar. Csak tudnám, miiben.

A gentleman nézi a labdát s himbálni kezd mellette az ütőt. Jó messziről, mert a labda — ugy látszik — szent: ugy tenyvényi távolságban. Láthatóan azt la-tolgatja, hogy ha és amennyiben ráverne, vaj mi történne? Felrobbanna netán? El-süllyedne talán? Piros aligátorok számlá-nak ki belőle?

A kép kísérelésül s meglátjuk a közön-séget, 4-500 fonyit. Karéjban állnak, 20-25 rendezett sorban, 20-25 fő egyben-egyben, s láthatóan együttérznek a fő-gentlemannel. Most már ők is kitálat-kák, hogy labda, de még ők sem sejtik, mi történik, ha rávernek. Nem csoda: alig akad köztük olyan, aki ezer golf-

versenyénel többet látott volna életében. A gentleman legutóbb, s látja megint, hogy labda. Feláll, s az ütőt ezuttal a labda fölélt himbálja. S ez új vál-tozat után következik a drámai fordul-lat: út!

Még a közmondásosan flegmatikus angol lélek sem viselhet el többet az egyál-talan elviselhetetlen. A kibíratatlan fe-zsétség enyhítése végett a kep itt meg-szakad, egy maacskafeléd reklámja követ-kező meztelen növel, végül egy meztelen nő, meztelen növel. Csak azután foly-tatják a golfot, én meg bámulom, sosem fogom tudni, miért.

A nézők karéja meredten áll, de most a nyakuk is mered, ég fele. A labda u-gyanis arra repül, hová is repülne a bol-dogtalan, ha beleveték? 4-500 nyak te-keredik, követi a labda röptét, az igza-lom leiratatlan. Hogy is ne lenne az: a labda, mely eddig a földön volt, most a földön túl van. Ez lenne az, amit földön-tuli élménynek neveznek?

Ma sem tudom, miért, megkérem fele-ségem, erősítse fel a hangot. Csak tud-nám, mifele hangot, mert a 4-500 főnek nincs is hangja: egy püss nem sok, annyit sem hallatszik. Viszont vonulni kezd a karéj arrafelé, amerre a labdát leszni sejtik.

Ezt a vonulást minden Chebra Kadisa emberei megirigyelhetnék tölük, mert i-lyen áhitatos, halk, résztvevőjessre lassított hallgatást egyikük sem tudja produ-kálni. A hallgat mellette látni, hová esett a labda, főcélja megmutatni, hogy senki sem szándékszik megelőzni senkit: aki a völgyi karéjban negyedik volt a har-madik sorban, az negyedik marad a har-madik sorban a dombi karéjban is. Mert a dombon leték meg a labdát, most jön-

nek a földmörök, vagy hatan.

A fögentleman, aki maga is ugy bal-lagott ide, mintha az egyvilágon semmi köze nem lenne az epéshez, most éppen hirtelen fordít, de hogy nem arccelvel be-folyásolja a döntést. Mikor ezt végül köz-lik végre, alig pár percet vár hallgatás — a karéj is ezt teszi, én is, csak tudnám, miért —, utána neküldöm második ütése-nek, higgadtan, kimertén, körübelül az-azal a hűvel, amellyel a maharáni követi a maharátza koporsóját, melyen majd elegetik. Szept sport ez, gyors, heves, ira-mos.

Restellem elmesélni, mit művel a gent-leman a második ütessel, nem azért, mert mind a másodiknál, mind pedig a rákö-vetkezőknél, összesen vagy 19 ütessel egy- és ugyanazt teszi: nem is azért, mert én is bámulok, sőt oda is szólok kedves feleségemnek, hogy tisztazza kicsit a ké-pet. Ma sem tudom, miért.

Az Encyclopaedia Britannica a követ-kezőket közli „Tele-vírus” címszó alatt: „A tele-vírus az ep és a sérült agyle-be-nyek határain elhelyezkedő leggyorsabb élő-lény. A tele-vírus műsor minőségűtel teljesen függetlenül szaporodik, vásárlás és megvásárlás következtében. A vírus a néző agyában jellegzetes elváltozásokat okoz. A kóros jelenségeket nyakizart-meredítés, nézési csökönés és egyre fokozódó analfa-bétizmus kíséri; a beteg feleannyi szá-motávást sem küld, mint tavaly. Felfedezését és tanulmányozását nagyban megnehezít-ti az a körülmény, hogy a páciens, tulaj-don betegségeit felismerve, érdeklődése, sőt kultúrzmájra hivatkozik. A védeke-zés egyelőre csak primitív eszközökkel lehetséges: bevált módszer s rövidzárlat kiméletes előidézése, továbbá az antenna diszkrét elmozdítása, lehetőleg a tetőn.

GREDA JOZSEF

A bűn és bűnhődés nem zsidó gondolat-társítás. A zsidó gondolkodásban a bűnnek a megtérés és a bűntudat a megfelelője. „Nem akarom én a halandónak a halálát — mondja Isten, — hanem, hogy megtérjen és éljen”. A megtérésnek, megbánásnak, a lélekben való felemelkedésnek a kifejezője a nagyünnepek imarendjének minden részlete és különösen a jom kipurak a gálat évszázadai alatt kialakult imái a régi héber költők legszebb alkotásainak az ünnepi mához való beiktatása. Mindezek a kiemelkedő napnak különös tónusát, a kiemelkedést és megrendülést vannak hivatva szolgálni.

A ma zsidósága ezért nehezen tudja elképzelni, hogy a bűnbánat napjának ünnepe, valójában egészen más formában folyt le, mert az ünnepi rend középpontjában nem az imák, hanem a főpap által vezetett Istenszolgálat és ünnepi áldozatok bemutatása állott.

Egy héttel a nagy nap előtt, — mondja a Misná, — a főpapot ünnepi kísérettel a templom melletti lakoztatóba vitték, hogy ott az ünnepre lelki felkészüljön. A főpapi palotából a templom felé a király is felvonult. A palota fogadóterében 70 ezüst szék várta a Szinhedrion tagjait. Aztán megindult a menet, amelynek élén a királyi ház tagjai haladtak. A menet végén a Szinhedrion tagjai között haladt a főpap, száz fiatal papot kísérve. A nagy nap előtti éjszákát a főpap ébren töltötte. Hajnalban aztán kezdetét vette az áldozati szertartás, amely estig egyfolytában tartott.

A hagyomány szerint a főpap felkészültségén és az előírt ősi szertartási rend pontos betartásán múlott a nagy nap sikere, a teljes bűnbocsátás az egyes és az összesség számára is és mindazon remények valóra váltása, amelyek egy mélyen hívő földművelő nép ehhez a naphoz fűzőit. Nem csoda, ha az előcsarnoktól kezdve egész le a Templom-hegy körüli utcák százai tisztelettel kísérték a főpapot, amelyeket az est leszálltával a szertartás minden apró részletét. A Misná leírásán kívül, a nap történéseit egy megerősítő római hivatalnok elbeszéléséből is tudjuk.

Még alig derengett, mikor a soros helyettes a figyelő-toronyban örökös kis-papokhoz a szokásos kérdéssel fordult: „Hol tartunk?” „Bárkát”, — felelték a hajnalcsillag, — felelték azok, de ezen a napon a helyettes külön megkérdezte: „Chevron felett is dereng-e már?” — Így akart az isteni könyvelő felbuzgósítására megemlékezni a Chevronban nyugvó ősapáról, aki szintén ilyen hajnali órában indult el gyermekeinek feladására.

A szünter most egyszerre mozgalmassá lett. Az előcsarnok teljes szélességében fehérbe öltözött papok ezrei vonultak fel és mikor kísérelték a főpap megjelenni, hogy a fűrészes szertartás alatt a tömegből elrejtve, hatalmas bűnbocsátást hoztak elője. Összesen ötszáz merítette meg magát ezen a napon a főpap a templom medencéjében és az egyes szertartások között tiszter mosta meg kezét és lábait, egyuttal minden lemerülése után más ruhát öltött. Arany ruhával kezdte, drága bismis anyagból valóval és bíborral folytatta, végre mindezeket levette, egyszerű fehér gyolcsba vágta el a nagy nap utolsó áldozati szertartását bent a Szent-Szentélyben, de napozta előtt, a befejezés örménye még egyszer aranyba öltözött.

A bűnbánati nap központi szertartását a bűnbak kiváltsága és a lakatlan pusztába való elszállítása képezte. A főpap előtt álló urnában két arany táblácska fektetve, „Istennek” és „Azélnak”, — ez volt rájuk vésvé. Az urna mellett két, tökéletesen egyforma fiatal kecskék állottak. A főpap a két táblát a kecskékhöz fejtette: amelyiknek az „Azélnak” felirású táblácska jutott, annak szarvai közé bíbor színű fonatot kötött („ha vétekért vörösek lesznek, mint a karmazsin, mint a hó, olyan fehérre változtatom őket”). Aztán kezét a kis állat fejére helyezve az egész nép bűnéért kért bűnbocsátást. „A vétekért, hűnökért, eltévelyedésekért, amelyekkel néped, Izrael ellened vétkezett... mint ahogy írva van: mert ezen a napon megbocsát nektek, minden bűnötökötől tisztuljatok meg az örökkévaló előtt”. Utána egy kijelölt férfi átvette a vörös szalaggal ellátott kecskéket, „hogy elvigye azt és vele együtt Izrael népének bűnét az elátkozott pusztaságba”.

A nagy nap befejeztével a főpap külön áldást mondott, amelyben bőségért, harmattal, esővel és napfénytel teljes esztendőért imádkozott és ezzel véget is ért a szent nap előírásos ritmusa. Végig az utcákon, amelyeken a főpap hazafelé vonult, az ablakokban és erkélyeken színyegek voltak kiterítve és fehér viaszgyertyák százai égtek.

Hogy a jelképpel és misztikummal teli napnak mi volt az igazi értelme, arról a későbbi korok folyamán sok mélyenszántó magyarázatot kaptunk. A bűnbak feláldozásának szertartása volt az, amely minden korok zsidó gondolkodását legjobban foglalkoztatta. Legtöbbje benne a „Jónak és Rossznak örök harcát, a felsőbbrendűség győzedelmes felemelkedését látta. „A látszólag primitív népi fel-

Megtérés és visszatérés

Írta: SALAMON MIHALY

fogásból eredő áldozatok mögött — mondja Hermann Cohen, a zsidó vallásfilozófus, — ennek az egyedül való napnak csodálatos fensége van, amely napon csak az embernek Istenhez való viszonyáról van szó, a sorsnak utjairól, az életnek és halálnak tragikus kérdéseiről, ezen a napon tekint át a gondolkodó lélek életünk értelmét, célját és rejtelmeit is”.

Ennek ellenére minden korok zsidóságának volt egy-egy gondolkodója — valóságos gondolkodója is — aki a felemelő szék, de kissé komor és sok misztikummal teli nagy nappal kapcsolatban feltette a kérdést: A Misná által leírt, pompázatos külsőségekkel a római hivatalnokot is foglalkoztató, komor áhitattal teli nap szertartása a zsidó népek milyen vétki számára kellett bűnbocsátást szerezzen? A római hivatalnok leírása a második Szent Templom idejére vonatkozik. Utolsó korszaka volt ez az ellenség által állandóan fenyegetett zsidó államiság, amelynek területén a különféle ellenséges népek, asszírok, babiloniak, egyiptomiak jóval azelőtt már, századokon át keresztül-kasul pusztítva szöngöltek. Az edomita Antipater családja, köztük a hatalmi töblóban szenvedő Herodes király véres uralmat nyújtott akkor már az ország. Melék voltak a vétek, amiket a szerencsétlen zsidó népek még le kellett vételezniük.

És mik azok a vétek, amelyek ezt a zsidó lelket mefgófogó szent napon a mi nem-SVAJCI LEVÉL

Találkozásom dr. Fischer Tivadarral

Írta: MIHÁÉL LANDAU

Amikor a nyár elején felmerült európai utazásom terve — néhány külföldi sorsjáték-vállalat meglátogatásáról volt szó — első-sorban annak örültem, hogy ismét láthatom majd a román zsidóság parlamenti harcainak egyik veterán személyiségét, a Svájcban

élő dr. Fischer Tivadart. Ujra látni akartam régi jó barátomat és harcostársamat, akivel a huszas és harmincas években zsidóit dogoztam a zsidó ügyért. Ő az erdélyi gyűlölet vezére volt. Abban a korszakban, amikor Románia és Erdély egyesült.

Életének második szakasza akkor kezdődött, amikor mintegy 1600 társával, a Kaszner-csoport tagjaival megmenekült Bergen-Belsenből. Az új zsidó történelem körülvitattott csoportjáról van szó; az akció kezdeményezőjét és végrehajtóját, dr. Kaszner Részit olyanok bírálják, akik a veszély órájában nem törődtek mások megmentésével, csak a magukéval, s később nemcsak a bíró, de az ítéletvégrehajtó szerepét is magukra vették a Kaszner-ügyben.

Dr. Fischer Tivadar 1881-ben Münchenben született, régi rabbi-családból. Édesapját a gyulafehérvári főrabbi-székbe nevezték ki és gyermekei már ott nevelkedtek. A három fivő között a legidősebb még a huszas években állítozott, Jeruzsálemben telepedett le és a szent tanokban való buvárkodással töltötte életét. Vilmos öccse gazdasági tevékenységgel és zsidó közügyekkel foglalkozott, a zsidómenés, az alijja bét-ügyek megszálította lett. Két-tűnő kapcsolatát a közösség javára fordította. Aránylag fiatalon halt meg. A harmadik testvér, dr. Fischer Tivadar 1918-tól az országos arányokban kibontakozó közösségi munkát végzett, valóságos zsidó vezér volt.

Tanulmányait Hamburgban végezte. A német és a magyar nyelvet egyformán bírta, jogi műveltsége azonban német volt. Ifjú korában távol volt a cionizmustól. Logikájával, jogi műveltségével igazságosságával — a maga erejéből — jutott el a zsidó nemzeti moz-

zedésüknek kell leveleznie? Egy többszöriösen kinyitott hurok, a „felvilágosodott” Európában elvett nép maradványának, amely ma kicsi országának létét és biztonságát, fiatal gyermekeinek életét árán védelmezi. Milyen vétkünk lehet még? Mondjuk a gyarló, hű ember köznap apró-cseprő botlásain és estobaságain kívül? A mohó szerzési, vagy hírní-vágyásból elkövetett apró komiszkodásokon kívül, a betegesen áhitott érvényesülésből folyó tulkapásokon kívül és az irigykedő szemmel, gyakran a szomszéd felé sandító kíváncsi tekintetekkel? Néhány Ráv Amiel, a volt tel-avivi főrabbi mondotta egyszer: „Igaz zsidók az új zsidó országban csak akkor lesznek, ha a templomok első sorában is azok fognak ülni, akik kint az életben is az első sorban ülnek”.

Hát itt még nem tartunk. De sok megpró-báltatáson áment zsidó nemzedékünknek mit kell még ezenkívül leveleznie?

Az hiszem, nem erről van szó. Másról van szó. Az évezredek zsidó gondolat-minden évben egyszer egyetlen intakt, minden megterhelést leíró, makulátlanul tiszta napot kívánt beiktatni a zsidóság és a népek életébe. Nem voltak sose misztios céljaik, nem gondoltunk naiv lelkek olcsó megvásárlására. Tekintetünk a messzebbi történelmi korszakokra, az emberiség későbbi barbár, véres és bornit századaira, évezreideire vetettük. Nagyon reméltük, hogy a lét, az istenség és

az emberi erkölcs kérdéseiben a világ a végén utánunk jön, követni fog bennünket. Erre gondolt Salamon király abban az imájában, amellyel az első Szent Templomot felavatta: „Hallgass meg az idegen imáját is, aki ezen a helyen Hozzád fohászodik majd”. Erre gondoltak a zsidó próféták is: „És lesz majd az idők végével szilárdan fog állani az Örökkévaló házának orma a heyek felett és özönleni fognak feléje a népek”.

A nagy nap ünnepi imái ezért elsősorban Istennek a világ és a népek feletti uralmáról az — egy akol — egy pástorról — az emberiség egyetlen nagy testvér szövettségéről szólnak és csak aztán beszélnek a zsidóságról, a népek között eltévedt evedülálló népről, a farkasok által fenyegetett kis bányáról, — amelyet 3500 év előtt ott a pusztaságban a Gondviselés a kegyébe foadott és azóta jóban-rosszban, de mégis csak az ölében hord bennünket.

A világháború után valakitől megkérdezték, mit csinált a szörnyő világgés alatt? „Eltem”, — mondotta az illető, mint aki azt mondja, ennél nagyobb hőstettet elkövetni kevés embernek sikerült. A zsidó nép is véhezítette ezt a hőstettet. Évezredek keresztil a legszörnyőbb üldözések közöttette s tovább élt és itt van ma is, míg mellőle bírodalmak, hódító hatalmak, véreskezű oligarchák tömege hanyatlott le és tünt el a történelem szinpadának süllyesztőjében.

És az évezredek folyamán ez a kis nép a megújuló, megtisztuló lélek utra-kezedést szolgáló engesztelő nap gondolatát állandóan magával hordozta. Ezért foglalkoztunk a Talmud-bölcsek közül sokan a mellett a gondolat mellett, hogy jom kipur napja, a maga szentségével, megbánás és magunkbászálás nélkül is megbocsátást hoz az emberiségnek, a bűnök, vétek és botlások leírását a nagy fekete tábláról.

Talán ezért írja egy helyen Sáj Ánon, a nagy zsidó költőfejedeleme, hogy Istenhez annak idején csak egy kére volt: hogy lelke jom kipur nanján őltsön testet, amikor a világ büntetlenül a megújuló lelkek ártatlanságával állt.

De az író egyes könyveinek különböző fejezeteiben mást is mond erről. Egy helyen az engesztelő napot hídhoz hasonlítja, amelyen a zsidóság áll, míg a hid alatt az elmúlt időköt jellemező, soha vissza nem térő vízfolyások sodródnak tova a messzeségben. Egy másik könyvében leírt látomásában, gyermekkorának kisvárosába éppen a nagy nap reggelén érkezik meg. A régi dűledező falu templomban, — a gálat jelképe ez nála — imádkozó elfáult öregek, a régi „bét hámidrás”, a gyermekkorának a Talmud-tanulás melódiaitól hangos, de régen elmúlt tanház rozslás kulesét nyújtják át neki aifandékba. A költő boldogan fogadja az ismerős, régi kulcsot, abban reménykedik, hogy a zsidó lélek, a régi hit kincsesházának ajtaját az ősi földön ezzel a régi kulccsal fogja majd kinyitni.

A próféták álma az idők végéről, a népek testvériségéről és hasonlókrol egyelőre a messze idők méhében nyugszik. Egyelőre nem annyira imádatuk, mint gyűlöletük tárgya vagyunk. Hogy külön hitünk, vallásunk legyen, azt is már nehezen bírták elviselni, hogy pedig most külön földünk is legyen, abba aztán szemmiképpen sem tudnak beletörődni. A nyughatatlan zsidók általában mindig valamilyen rendhagyó dologgal zavarják meg az általánban nyugodt vízeket hajózó világ rendjét. Amit átvettek tőlünk, az a bűnbak, a pusztába száműzött kis kecskeida gondolata volt. Ennek a melettesítő mi vagyunk az ő szemükben évezredek óta. Ez a tetszetős gondolat legalább annyira megragadta beteges képzelőtehetségüket, mint az a másik, amely az aranyboriáról szól. „A zsidók táncá az aranyboriu körül, a pusztában kezdődött el, de azóta egyfolytában tart”. — állapította meg egy ismert magyar antiszemita, egyetemi professzor.

Meg kell keressük régi hitünket. Hogy melyiket? Pontosán nem tudom, de a régi kulcs majd ebben segítségünkre lesz. Valamit abból a jövőben bizó, rendíthetetlen, kézzel nem tapintható, tudománnyal nem szemléltethető, de időben és térben bennünket évezredek át hordozó — a hamvadó parázsból újra meg újra lángalobbanó, — életérzésünket, amely sok-sok tragikus korszakon keresztül, de mégis idáig hozott el bennünket. Vissza kell térnünk önmagunkhoz. Az elesett, aláztat, félnék gálati kis krájleros zsidó fia ezen a földön a Makkabeusok szelleméhez és fegyveréhez nyúltak vissza. Ha példájukat követjük, régi hitünket is meg fogjuk találni. A kettővel együtt jobban boldogulunk, hamarabb célhoz érünk.

Addig is, mialatt a történelemnek fenyegető szennyes áradata kavargó körülöttünk, mi a nagy hídön állva rendíthetetlen bizodalommal, néptünkbe vetett hittel és csodálatos belső meggyőződéssel megyünk a biztosabb jövő és egy boldogabb élet gyönyörű ünnepei felé.

Magányos vadász a szív

Írta: Carson Mc Cullers

19.

— Nem, hölgyem — felelte Highboy nagyon udvariasan. — Múlt szombat óta nem itunk egy kortyot sem. De nagyon jó volt patkót dobálni.

Dr. Copeland még mindig nem szólalt meg. A többiek néztek és vártak. A konyha szűk volt, s a csönd mindenkit idegesített.

— Sok bajom van a fiuk ruháival — mondta Portia. — Minden szombaton kimosom ezeket a fehér öltönyöket, hetente kétszer pedig kivasalom őket. Persze csak olyankor viselik ezt a fehér ruhát, ha már hazajöttek a munkából, de azért két nap múlva már olyan feketék, mint a korom. Tegnap este vasaltam ki őket, de az élük máris elült.

Az orvos még mindig hallgatott. Tekintete a fia arcán nyugodott, de amikor Willie ezt észrevette, vastag, kéréses ujjait kezdte harapdálni, s lesütötte szemét. Dr. Copeland érezte, hogy a halántékán és csuklóján az érlüktetni kezd. Kőhögött, öklét mellére szoritotta. Szeretett volna a fiához szólni, de semmi sem jutott eszébe. Szívében újra feltámadt a régi keserűség, de ezúttal nem volt ideje arra, hogy elgondolkodjék rajta, és visszafogja dühét. A pulzusa vadul vágatott, meg volt zavarodva. De valamennyien őt nézték, s a csönd olyan nyomasztó volt, hogy meg kellett szólalnia.

Vékony hangon beszélt, mintha nem is az ő hangja volna.

— Kíváncsi volnék, William — mondta, — hogy mi maradt meg benned mindabból, amit gyerekkorodban mondtam neked.

— Nem tudom, hogy t-t-tetszik érteni? — kérdezte William.

A szavak most áradásszerűen özönlöttek dr. Copeland szájából, mielőtt ő maga is tudta volna, hogy mit akar mondani.

— Ugy értem, hogy neked meg Karl Marxnak meg Hamiltonnak mindent átadtam, ami bennem volt. S minden reményemet s bizalmamat is belétek helyeztem. S mit kaptam érte cserébe? ... Ertelenséget, lustaságot, közönyt. Amit számotokra gyűjtöttem, abból semmi sem maradt. Mindent elvetetek tőlem. Akármint kísértem is meg...

— Csitt — mondta Portia. — Papa, megígérted, hogy nem fogsz velünk veszekedni... Ettől meg kell örülni! Nekünk nem szabad veszekedni...

Portia felállt és elindult az ajtó felé. Willie és Highboy azonnal követte. Utolsónak dr. Copeland állt fel a helyéről.

A kapu előtt álltak, a sötétben. Az orvos meg akart szólalni, de a hangja elakadt valahol mélyen a bensejében. Willie, Portia és Highboy szorosan egymás mellett állt, egy külön csoportban.

Portia egyik karjával férjét és bátyját ölelte át, a másikat az apja felé nyújtotta.

— Felejtük el ezt most, mielőtt elválnék — mondta.

— Nem bírom ezt a veszekedést közöttünk. Soha többé ne veszekedjünk, papa!

Dr. Copeland szótlanul kezet fogott mind a hármukkal.

— Sajnálom — mondta.

— Nincs semmi baj — mondta Highboy udvariasan.

— Nálam sincs semmi baj — mormolta Willie.

Portia egybefogta a három férfit.

— Nem szabad veszekedniük — mondta még egyszer.

Elbucsztak egymástól. Dr. Copeland a sötét kapualjából nézte őket, amint lassan távolodnak az utcán. Lépéseik magányosan visszahangoztak a házak között, az orvos fáradtnak, gyöngének érezte magát. Amikor egy orvos fáradtnak, gyöngének érezte magát, amikor egy háztömbnyire voltak, Willie újra játszani kezdett harmonikáján. Úresen, szomorúan szólt a zene. Az orvos addig maradt a kapuban, amíg sem a fülvél, sem a szemével már nem érte el a távozókat.

Aztán eloltotta a villanyt a lakásban, és visszautat a sötét konyhába. De a nyugalom nem költözött vissza szívébe. Szeretett volna elfeledkezni Hamiltonról, Karl Marxról és Williamról. Minden szó, amit Portia mondott neki, keményen, kiméletlenül visszacsengett emlékezetében.

Hirtelen felállt, újra meggyújtotta a villanyt. Leült az asztalhoz, Spinoza, William Shakespeare és Karl Marx kötetei mellé. S amikor hangosan olvasni kezdte Spinozát, a szavak mély, gazdag zengése kissé lecsillapította.

Újra eszébe jutott az a fehér ember, akiről beszéltek. Jó lenne, ha segítségére tudna lenni Augustus Benedict Mady Lewis, süketnéma betege ügyében. Mindenképp jó lenne, ha írhatna neki egy levelet, még ha nem is volna az az ügyes, s nem akarna kérdéseket intézni hozzá.

Dr. Copeland a keze közé fogta fejét, és torkából újra feltört az a különös sirán, amely valamilyen néger panaszcímre emlékeztette. Aztán felidézte magában a fehér ember arcát azon az esős éjszakán, a yufa sárga fényében, amikor szelíden rámosolygott — és béke költözött a szívébe.

6.

A nyár folyamán Singerhez több vendég járt, mint bárki máshoz a ház lakói közül. Alig mult el este, hogy a szobájából ne hallatszott volna ki idegen hang. A New York kávéházban elköltött vacsorája után megfurdított, felvette egyik vékony, mosható vászonruháját, s utána többnyire otthon is maradt. A szoba kellemesen hűvös volt. A benyilóban állt egy jégszekrény, amelyben sört és gyümölcszörpöket hűtött be. Sohasem sietett, sohasem idegeskedett. S ha vendége jött, mindig szívélyes mosollyal sietett üdvözlésére.

Mick szeretett Singer ur szobájába járni. Igaz, hogy süketnéma volt, de azért minden szót megértett, ha beszéltek hozzá. A beszélgetés vele valóságos játék volt, de ugyanakkor jóval több is, mint játék. Az embernek mindenféle új gondolatai támadtak a zenéről. A kislány rábízta néhány tervét is, amelyeket senki másnak nem mondott volna el. Néha eljátszogatott csinos kis sakfiguráival. Egyszer, amikor izgatott volt, s inge beleakadt a ventilátorba, Singer oly kedvesen bogozta ki, hogy Mick egyáltalán nem szegyelte magát. A papa kivételével Singer ur a legkedvesebb ember volt, akit Mick ismert.

Amikor dr. Copeland megírta levelét Augustus Benedict Mady Lewis, a süketnéma fiú ügyében, Singer szorosan udvariasan felelt neki, s meghívta hogy alkalom-

adán jöjjön el hozzá. Dr. Copeland a hátsó bejáraton ment be a házába, s egy ideig Portiánál üldögélt, a konyhában, csak aztán ment fel a fehér ember szobájába. Singerben nyoma sem volt a fehérbőrűek jellegzetes, hidegvérű pimaszságának. Limonádét ittak, a süketnéma pedig felírta a válaszokat azokra a kérdésekre, melyeket dr. Copeland feltett neki. Ez az ember különbözőzt mindazoktól a fehér bőrű emberektől, akiket az orvos eddig életében megismert. Később hosszú ideig eltűnt az emléke. Egy idő múlva, pedig — minthogy első látogatásakor szívélyesen meghívták, hogy jöjjön el újra — ismét felkereste a süketnémat.

Jake Blount is ellátogatott hozzá minden héten. Ha felment Singer szobájába, az egész lépcsőház belemeggett. Rendszerint egy nagy papírszákból palackosított bort hozott. Nemesgyörgy megesett, hogy dühösen felcsattanó hangja kihallatszott a szobából. De bármilyen dühös volt is, mire elment, lecsillapodott. A lépcsőn lement még nem volt nála a papírszak a sörökkel, gondterhelten járt, szemlátomást nem törődve azzal, hogy hova jut.

Még Biff Brannon is eljött egy este Singer szobájába. De minthogy hosszabb időre nem hagyhatta magára a kávéházat, egy fél óra múlva már el is ment. Singer mindenkiel egyformán bánott. Egyesek támlájú széken az ablak mellett ült, kezét zsebébe mlyeszte; s bólogatott vagy mosolygott, ezzel jelezve vendégeinek, hogy megértette őket.

Ha este nem jött látogató, Singer moziba ment, valamelyik késői előadásra. Ulésán hátrahagyta a szobát, figyelte a vásznon a színészek mozgását, beszédét. Sosem nézte meg a film címét, mielőtt bement volna a moziba, s akármint játszottak is, egyforma érdeklődéssel figyelt minden jelenetet.

Aztán egy júliusi nap Singer hirtelen eltűnt a városból, anélkül, hogy bárkinek is szót volna. Nyitva hagyta szobájának ajtaját, az asztalon, egy Kellynének címzett borítékban négy dollárt hagyott az elmult hét lakbérére fejében. Keveske homliját is magával vitte, a szobát kitakarítva, nagyon tisztán hagyta hátra. Vendégei az üres szoba láttára megdöbbenve mentek el. Senki el sem tudta képzelni, mi indította erre a rejtélyes eltűnést.

Singer egész nyári szünidejét abban a városban töltötte, amelyben Antonapoulos az elmegyógyintézetben élt. Már hónapokkal ezelőtt kitervezté ezt az utazást, elképzelt minden percet, amelyet együtt fog tölteni barátjával. Két héttel indulás előtt már szobát foglalt a szállodában, a vasútpjegyet is hosszú ideig hozdotta már a zsebében, egy borítékba hajtogatva.

Antonapoulos semmit sem változott. Amikor Singer belépett a szobájába, csöndesen eléje baktakott. Még kövérebb volt, mint azelőtt, de arcán még ugyanaz az álmagat mosoly ült. Singer néhány csomagot hozott, a kövér görög érdeklődése elsősorban ezeknek szült. Egy bírborszín halókatápot kapott ajándékként, puha papucsot, két monogramos hálóinget. Antonapoulos felnyitotta a dobozatot, gondosan alanézett minden papírnak. Amikor megállapította, hogy semmi ennyival nincs alájuk rejtve, megvető mozdulattal az ágyra dobta az ajándékokat, s többé nem törődött velük.

(Folytatjuk)

UJ OLÉ — használja ki a lehetőséget!
3 ÉVIG BEHOZHAT VÁMMENTES ÁRON:
világmarkás — televíziót, rádió - patéfont, magnetofont, mixert, mosógépeket, a legújabb DIOLEN függönymodelleket és eredeti perszasszöngyekeket olcsó áron. • Gyors szállítás — repülőpostával.
„SHARON” üzlet, TEL-AVIV, Allenby 93, telefon 62-49-45. • R. M. Aser — Diamantstein Z.

Nyelvek-BERLITZ
FELNÖTTEKNEK
* ANGOL, FRANCIA, NÉMET, ARAB,
* IVRI, OLASZ, SPANYOL,
* CONVERSATION ANGOL, FRANCIA
DIÁKOKNAK
* Angol és francia az ABC-től
vagy zűjén, chet osztályosok és középiskolások számára
TEL-AVIV, Nachlat Benjámin 2, telefon: 56347
TEL-AVIV, Sed David Hámelch 1, tel. 266443
HAIFA, Hecháiu utca 27., telefon: 69265.

14 Uj Kelet 1969. IX. 19.

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

Egy ázkára tanulságai

Néhány nappal ezelőtt egy barátom ázkáráján vettem részt. Sajnos, nagy gyakorlatunk van ebben, mégsem tudjuk az illetékesek, hogyan kell emlékeztetni a szervezést szervezni valaki lelküdvére. Véleményem szerint teljesen felesleges nyolc-tíz szónok. Akkor sincs erre szükség, ha a megboldogultat különféle egy-

sületek tekintették a magukénak. Két részből álljon az ázkára. A liturgiai részből és egyetlen gyászbeszédből. A kettő együtt nem lehet hosszabb, mint 30-40 perc. Az én barátom ázkárája több mint két órán át tartott.

Horvát Dov, Kfár Szába

Az öregekre büszkék vagyunk...

Néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet is közölte egy veterán katona képét, aki ismét puskát fogott és őrszolgálatot teljesít a határon. A tv-ben Rámot Nafhtáliból közvetítették rövidfilmet, ahol idős emberek 2 hetes őrszolgálatot vállaltak, hogy maguk is kivegyék részükét a biztonsági erőfeszítések-

Hónapokkal ezelőtt az Uj Kelet hasábjain is vita volt a népfelkelő-mozgalomról, egyesek helytelenítették. Fenntartom, hogy szükség van rá. Csak nagyon alapos előkészítéssel, szervező munkára van előbb szükség. Az idős emberek között nagyon sokan lennének képesek hasznos segítséget nyújtani a

biztonságról felelős szerveknek, mára — fiatalabbakat, s ezzel tehermentesíteni — Brunner Chajim, fontosabb feladatok ellátása számára Natanja

Mi a helyzet a magyar adás körül?

Szeretném megkérdezni, hogy megint elalszik az ügy? Ha most nem sikerül elintézni az Izraelben élő idős magyar-zsidók panaszatát, akkor csak négy év múlva, a következő választások előtt lehet majd megint érdemben beszélni a nap-napi magyar adásról.

Miért?

Takacs Jenő, Petáchtikva

Csendes bojkott

Azt javaslom, hogy az izraeli utasok és a külföldön élő zsidóság is szervezzen csendes bojkottot azon légitársaságok ellen, amelyek továbbra is kapcsolatban maradnak Szíriával és leszállnak Damaszkusz repülőterén.

Ennyivel tartozunk az önbecsülésnek, ha már nem szabadjut ki erőlyesebb eszközökkel a szíriai börtönben szülőldő.

Béltki Mose, Tel Aviv, Bicaron

KEDVEZŐ RESZLETRE
elipórtizásól szobahátortig
Taam Chajim Ltd.
által, P.A., Allenby 27
otolsó üzlet az utárvánban
Elfogadjunk rendeléseket az ország összes nyaralóiba

SIDURÉ ÉVADNYIT

Jeruzsálemi z... helyzetben van... kivételével men... bírálattól. Am... hogy zenekari... tele nem teszi l... jellest. Az év... Kalichstein

JOSZEF

Amerikában él... Bartók 2-ik ve... valon hallottuk... benyomást tett... tette kedvű... hangszer-szerlet... lett az Adagio... is finoman érzé... építését és fes... muzikálással a... hemondó téves... vet Kentner L... a budapesti be... ékteredő a v... ért mellőzés m... szni. Így a I... Ottó vezényelte... del utána pedu... (Mindkét előad... zomban Ném... zomban már több... Géza játszott... ával.

A rádió-zene... vel megható b... eredményesen... sereget, mely... dik a koncert... Mentésére... s, mely nem... nem csak rész... A zenekari... riók-műsort... (1926) és a... ége, billenté... ag stílusos... az művekhez... ságal közve

ROMÁNI

avid időt te... a pihenés... hegvidék... siben, — r... bonát. Ezt a... rt július kö... fenyegetett... De az ördög... gy kirándulá... kába itközö... zikal"-ban. ... a feleséger... árnóvel — r... — megértés... yegit. Már... soraiban. ... igen kellen... t egy vidék... is remélte... t. Egy csepp... ben nem is... nán opera-iz... más város... t Manrico... ole Stan, n... iz kitűnő n... riszle (vérb... hanggal). ... Leonora, M... tagja volt. ... elünt, hogy... tőkletesen

ZENEÉLET

SIDURÉ ISRAEL ZENEKAR ÉVADNYITÓ HANGVERSENYE

Jeruzsálemi zenekarunk abban a szerencsés helyzetben van, hogy az ottani helyi sajtó kivételével mentesül rendezvényei tárgyilagos bírálataitól. Aminek egyik oka abban rejlik, hogy zenekari közvetítéseinek technikai kivétel nem teszi lehetővé azok megbízható megjelölését. Az évadnyitói hangversenyen József Kalichstein Leventrit-díjnyertes choloni,

JÓZSEF KALICHSTEIN

Amerikában élő 25 éves zongorista szerepelt Bartók 2-ik versenyművével. Az idei fesztiválon hallottuk a fiatal művészt, aki kitűnő nyomonlátást tett ránk. Ezúttal csak megerősítő véleményünk: a zongora ütésszerkezetei masszív akkordtömbjei mellett az Adagio gyöngéd, átszellemült líráját finoman érzékeltette, s a Finale polyfon felépítését és feszes ritmikus vonásait is nagy muzikalitással és lendülettel uralta. A rádió szövegében látszott, hogy ezt a művet Kentner Lajos mutatta be. Tény, hogy a budapesti bemutatón Bartók megbánta és később a vezető zenei körök részéről öt év mellőzés miatt, nem volt hajlandó eljáratni a Hangversenyzenekar Klemperer vezényletével Budapesten Kentnerrel, rögtön utána pedig Bécsben Bartókkal játszott. Mindezt előadásán jelen voltam). Bartók azonban Németországban Budapestet megelőzően már több ízben adta elő. Izraelben Andá Géza játszotta — remekül! — a Filharmonia-

A rádiózenekar Mendi Rodán vezényletével megbízó bizalommal, de nem mindig eredményesen, szolgáltatotta a nagyon kényes művet, mely Bartóknál szervesen egybefüggő koncertáló zongora-szólammal. Mentőgőré szolgálhat a pongyola-közvetítés, mely nem adott képet a teljes zenekarról, hanem csak részleteit emelte ki. A zenekari színműben Kalichstein érdekes Bartók-műsort játszott a rádióban: a Szonáta (1926) és a Három Rondó, Ritmikus frissesség, billentésének férfias erje, s az egész zongoraszólam átérzése közel hozta az előadott művekhez, melyeket teljes technikai biztonsággal közvetített.

ROMÁNIA ZENEÉLETÉRŐL

Rövid időt töltve Romániában egyedüli célom a pihenés volt, részben Brassó-Poiana Icső hegyvidékén, részben néhány napig Bukarestben. — messziről elkerülve minden zeneibont. Ezt annál könnyebb volt elérnem, mert Julius közpén semmi ilyesféle veszély nem fenyegetett.

De az ország nem alszik: egyik este egy nagy kirándulástól hazatérve, Brassó főterén a "Teatrul Muzical"-ban, Taxival még idejében érkeztem oda a feleségemmel, hogy a nagyon kedves előadóművel — minden közös nyelv hiányában — megértessem mesterségem és jóvátétel mezejét. Már bent is ültünk a szép színház előcsarnokában.

És igen kellemes meglepetésben részesültünk, mert egy vidéki városban, a nyár derekán nem is remélünk ily színvonalas, szép előadást. Egy eszop vízből az egész tenger, külsőben nem is mernék ezen keresztül az egész román opera-lízárról beszélni. Két főszereplő: a más városok művészei vendég szerepelték: a Mánrico a temesvári Opera tagja, Nicolae Stan, míg Azucenát a bukaresti Opera kintű mezo-szopránja, Zenaida Pally képviselte (verbő temperamentummal és igen szép hanggal). A rendkívül kellemes, kulturális Leonora, Margareta Ginga a brassói színház tagja volt.

Féltünk, hogy kivétel nélkül minden énekes tökéletesen beilleszkedik az igen homo-

gén, jól kiegyensúlyozott ensemblebe. A hét romániai opera-színpad központi irányítása rendkívül nagy játék-teret nyújt a szereposztásnál: mint egy nagy sakkjárára helyezhetik bárholon az illető városban hiányzó megfelelő szereplőt, nem kell tehát — mint az Közép-Európában oly gyakran fordul elő — végítélettel a szomszédos országok színházait „segítség”-ért, ha erre szükség volt, hanem saját gazdag készletéből, mintha egyetlen nagy operaház volna, meríthet.

A brassói Trubadur-előadás másik tanulsága: ha nem is mellőzik a kiválóbb hazai vendég-énekeseket, egészben véve kerülni látszanak a sztár-rendszert és inkább a jól kiegyensúlyozott együttesre helyezik a súlyt. Ennek persze ugy Romániában, mint Prágában, vagy Budapesten igen prózai oka is van: az állami kezelésben lévő színházak hídszűje csak ritka esetben engedheti meg magának, hogy nagy külföldi énekes-szólótának horribilis fellépési igényeit kielégítse. Ezért nem lépett fel már a békeidőben sem például Saljapin sohasem a budapesti Állami Operaházban, mert a költségvetésből nem futotta az 5000 dolláros honoráriumra. Románia opera-színpadai hasonló okokból építik repertoírjukat — kevés kivétellel — hazai művészekre, — ami végeredményben igen egészséges művészeti politika.

Néhány nappal később Kálmán Imre „Mária grófnő”-jét is láttam Brassóban, a nyári hónapok miatt igen könnyed szereposztásban. Szinte természetesen, hogy a bárót még a gyallagultabb arisztokratának állították be, mint maguk a szövegírók. A díszlet, színpad, kosztümök viszont igyekeztek látványos keretet nyújtani a valójában kissé időszertelemé vált operettnek.

Mindkét előadásban kivált a nagyon precíz kórus és a kis, de nagyon egyégesen és kellemesen hangzó zenekar, főképp a jó fuvósokkal.

Bukarestben az állami hangverseny- és színházi „főhadiszálláson”, az OSTA-nál kaplami Dolezal igazgatótól további felvilágosításokat az országos zeneélet illetőleg, érdekes módon — s ez számunkra szokatlanul hangzik —, a nyári hónapokban semmiféle formában nem tartanak sem szabadtéri hangversenyeket, sem fesztiválokat, vagy akár operettelőadásokat. Ebben Románia zeneélete erősen eltér a szomszédos Magyarországtól is, ahol végigmuzsikálják az egész országot a nyári hónapokban: Balatonfüred, Szege, Keszthely, Tihany, Kőrös hegy, Fertőd, Szombathely, Siófok, Martonvásár, Esztergom, Diósgyőr bevonásával.

Viszont a főszínpadon annál intenzívebben működik a hatalmas zenei apparátus: öt operaház (Bukarest, Jassy, Temesvár és Cluj-Kolozsvár kettő, román és magyar). Ezen kívül vegyes, drámai és zenei műsorral három színház tart operaelőadásokat: Brassó, Galati és Constanza. Az előbbieket heti hét-nyolc alkalommal, a második kategóriában felváltva drámai művekkel.

A nagyvárú bukaresti Operaház műsorán 52 mű szerepel, közöttük több hazai szerző dalművével és balettel: az élen Georgehe Dumitresco-val „A forradalom, — „Retnetes Iván”, „A Jeune fille aux oeillets”, — Sabin Dragoi: „A balszerencse”, — valamint Hilda Jerea, Mihail Ora, Dragoi, Vancea, Mircea Kiriac, Trailescu balettelje. A nagy hegedűszeneszerző, néhai Georges Enesco „Oedipus” című operájával van képviselve.

S míg az óvatosan konzervatív műsor nem jut túl Sztravinszkij-n, Oroszország is csupán nagy halottjaival szerepel.

A francia kultúra nagy hatása természetesen túlsúlyban van a németekkel szemben: csak egy Wagner, két Mozart és egy Beethoven-opera szerepel a bukaresti Operaház műsorán. Annál nagyobb szerep jut a párizsi mintára szervezett operaházi balettnak, melynek zeneszerzői között, úgy vélem, egyedül Georges Gershwin képviseli a zsidóságot, talán egy Alfred Mendelssohn-on kívül.

Nagy nemzetközi tevékenységet fejt ki a 100-tagú bukaresti Filharmonikus Zenekar, mely Georges Enesco nevével viseli annak halála óta, s mely az elmúlt évben ünnepele a alapításának 100-ik évfordulóját. A zenekar 10 hónapon át heti két koncertet ad azonos műsorral. A lényeges különbség közötté és a mi Filharmonikánk között, hogy a bukarestiek aránytalanul gazdagabb repertoírral rendelkeznek, lényegesen több művel, mint a mi zenekarunk, viszont — aránytalanul kisebb számú közönséggel. Minden bizonnyal, a televízió- és rádió-közvetítések pótolják náluk a nagyobb számú „eleven” hallgatót, — a mi zenekarunk szerencsésére közönségünk még a közvetlen meghallgatásnál tart, a tv veszélye nélkül.

A Bukaresti Filharmonia a világnak csaknem minden neves karmestere vezényelte már,

s szólóistái között is csaknem kivétel nélkül szerepeltek a legnagyobb művészek. Igen érdekes, hogy műsorán Bartók és Sztravinszkij évente alig egy-két művel szerepel, aminthogy a szintén óvatos műsor-politika kerüli a modernekkel való megterhelést, bár már Stockhausen is játszották.

Vezető karmagya Mircea Basarab (48), aki mint zeneszerző is jól ismert, s mellette két brassói születésű dirigens működik: Mircea Cristescu (41) és Mihai Bredeceanu (49). A zenekar számos nagy külföldi turnét abszolválta sikeresen.

Az országban a bukaresti Filharmonia és

a hetenként koncertező Rádió Zenekaron kívül további 11 állandó szimfonikus zenekar működik. Az egykori erdélyi-bánati városokban a legrégebbi a temesvári, mellette Cluj, Arad, Oradea, Targu-Mures, Brasov és Sibiu orkeszterei fejtenek ki nagyszabású tevékenységet.

A mi karmestereink közül eddig csak Georg Singer szerepelt Romániában. Remélhető, hogy a hamarosan kibővítendő kultur-kapcsolatok révén megismerkedhetünk egy a vezető román zenekarokkal, valamint előadó művészekkel is.

PATAKI LÁSZLÓ

ÜNNEPI IMADSÁG FEGYVERBEN

AKI VALUTÁT CSINAL...

(Folytatása a 11. oldalról)
A CEL: EVI 6000 TONNA

Navare el volt ragadtatva. Elhatározták az akció kiterjesztését, melynek védnökségét, némi habozás után, a Katonagondozó vállalta. Eva felmondta állását a tivatú utazási irodában és most „full time” vezényli a munkát, természetesen önkéntes alapon. Haifán, a városba aktív bekapcsolódásával, 6 nagy és több kisebb gyűjtőállomást állítottak fel és a havi produkció ez idő szerint 50 tonnára nőtt. Naharia havonként 9 tonna makulatúrát „termel”.

Mockinban, Bialikban, Neserben, Afulan és tíz más Haifa-környéki helységben iskolásgyermekek, köztisztviselő munkások, a Katonagondozó önkéntesi versenyző gyűjtőnek. Kibé Jagurban az idős hozzátartozók végzik a munkát. Bekapcsolódtak a nagyvállalatok, a bankok, ahonnan mázsaszámra szállítják el a régi főkönyveket éppenny, mint az IBM-kártyák tömeget, miután a chaderai papírgyár biztosította a pénzintézeteket, hogy az átadott anyag egyenesen a zudába megy és nem kell tartaniuk a titok megsértésétől. Érdekes még megemlíteni, hogy Haifáról és környékéről eddig mintegy 30.000 régi telefonkönyvet szolgáltatott be. A háborús hangulat természetesen lendületet ad ennek a nevelő hatású, de gazdasági szempontból is hasznos akciónak, amely a nagyközönség hazafias érdekeire apellál. A Katonagondozó pénztárába az elmúlt négy hónap leforgása alatt 20.000 font netto jövedelem futott be.

De ez csak a kezdet, mondja Mario Navare, aki a chaderai papírgyár részéről az akció felelőse. Eddig egy 9 tonnás és egy 4 tonnás teherautót állítottunk be, de ezek már nem győzik a munkát és előzetes megbeszélés szerint hajlandók vagyunk megfizetni a szállítási költségeket. Tel Avivhoz és környékéhez Chadera még nem is nyulhat hozzá, mindaddig, amíg ott is akad egy „mögugá földvár”, aki beszerze a gyűjtést és gondoskodik megfelelő raktárhelyiségekről. Jó szervezés esetén évi 6000 tonna makulatura begyűjtésére nyílik kilátás Izraelben, ami a nyersanyag-szükséglet egynegyed részét teszi ki és legalább évi egynegyed millió dollár valutamegtakarítást eredményezhet.

Eva személyesen jött el a lakásomra, hogy segítsen lecipelni vagy 50 kilogram „Times”-t „Newsweek”-et és egyéb külföldi folyóiratok tömeget, amelyek vagy tíz év óta felhalmozódtak a polcaimon. „Ez ugyan nem tarto-

zik a reszortomba, de újságíróknak szívesen segítik, mert szükségünk van a propagandára”. A Pnach utcán összesereglik az asszonyok, bámulják, amint megteklik fva kis magánautója makulatúrával. Ok is szeretnének hozni, de már nincs hely. „Végtelenül sajnalom — mondja — Ne dobják ki a szemébe... Rövidesen beszeresszük ezt a negyedet is”.

Látszik rajta, hogy fáj a szíve minden eldobott papírral.

ASATÁSOK A HOLT-TENGER PARTJÁN

(Folytatás a 8. oldalról)

nal megkezdtek a leletek tanulmányozását, amelynek nyomán érdekes cikk jelent meg a Ferenc-rendi szerzetesek közlönyében. A tanulmányban foglaltak szerint a Báb e-Darában található leletek egy része egyedülálló és nem hasonlít Erec Jisráel más környékéről származó ősi cserépedényekre.

A Báb e-Darában folytatott ásások — felbeszárkításuk ellenére is — új megvilágításba helyezik az öt-hatezer évvel ezelőtti Erec Jisráel történetét. Ennek ellenére természetesen még számos és igen lényeges kérdés vár megoldást, többek között annak végleges megállapítása, milyen kultúrkorszakhoz tartozik a település. Egyes vélemények szerint a város hasonlít a Holt-tenger nyugati partján épült településekre, főképpen az ókori Arad városára, ám ez a feltételezés nem magyarázhatja meg, mi szükség volt egy ilyen hatalmas temetőre, amelynek befogadó-képessége messze túlhaladja az ókori lakosság szükségleteit. Bizonyos jelek arra mutatnak, hogy a temető használatos maradt a város elpusztítása utáni korszakokban is.

Eppen ezért feltételezhetjük, hogy a Báb e-Dara-i lelet a környék minden városának és falvának közös temetkezési helye volt. Amennyiben a város valóban a Teremtés Könyvének 14-ik fejezetében említett holttenegri város-csoportozhoz tartozik, lehetséges, hogy itt temették el az ugyanott említett nagy háború áldozatait.

De ez természetesen feltételezés egyelőre és végeleges választ csak a jövőbeni alapos ásások nyújthatnak.

— A mama most megy el az udvarójával, a papa meg a titkárnőjével szórakozik...

KOZKÁZAT

A nyolcvan éves férfi elmegy az orvoshoz egy gyönyörű 18 éves lány kíséretében. Az orvos azt hiszi a lányról, hogy az öreg ur unokája, vagy dédunokája. Megvizsgálja az öregurat és így felel:

— Minden a legnagyobb rendben van.

— Akkor rendben van — jelentti ki az öregur — így tehát elveszem ezt a lányt.

Az orvos megdöbben:

— De ez veszedelmes lehet egészségi szempontból.

Az öreg a fejét csóválja:

— Az övé a kockázat. Ha valami baja történik a nászéjszánán, elveszem a barátját.

A KLASSZIKUS DRAMA

Prologus: Randeuvé.
 Dialógus: Udvarlás.
 Monológus: Házasság.
 Epilógus: Válás.

VEREKEDÉS

A fiatal lány két véres, tépett ruhájú férfivel megy be a rendőrségre. Eldicsékszik:

— Miattam verekedtek.

A tiszt szigorúan kérdi a lánytól:

— Miért hagytá? Miért nem avatkoztott be.

A lány flegmáz:

— Látott már maga olyat, hogy amikor két kutya egy csont miatt verekedik, a csont beavatkozik?

PANASZ

A hölgy könyvet vásárol. Egyre csak ócsárolja a könyvek kötését.

— Miért van szüksége ezeknél jobban kötött könyvekre?

A hölgy felháborodottan:

— A multkor vettem itt egy könyvet és egyet-kettőt utótem vele a férjem fejére, mire daradokra ment szét...

A Rámbám-kórház folyosóján

Már reggel hét óra óta is rostokolok. A rendelés tulajdonképpen csak jóval nyolc óra után kezdődik, de az első két szeretném a rendelőbe bejutni, ezért a sietség.

Ülök hát a folyosó padján és figyelem a betegek.

Chájim Feitl unatkozik, felgrik, végigrobbog a hosszú folyosón, mint otthon a beszélmedrisben. Amikor elfáradt, leül, majd újra nekiiramodik.

Arab asszony eltávolodik a melléje letelepedett kövér zsidó asszonytól, fél, hogy elkapha a hájasságát.

Achotok jönnek-mennek. A betegjelöltek boldogok, ha egyik-másik szót vált velük. Egy iskolás lány leirigylí fejükről a kikeményített, fehér bóbbitát.

Öreg zsidó a napi fillem-porcóját fejezi itt be, amit Kfár-Átán abba hagyott.

Borech Gecl az ajtó mellett áll, eltorlaszolja a bejáratot. Az ő száma a legmagasabb, de tíz ókor se tudná elvonozolni onnan, hogy a soronlévőket beergedje.

Az arab asszony kiterjeszti a két kezét és hangosan Áitáhot szóltítja. Bizonyára az keseríti el, hogy a zsidókat beszólítják, őt meg nem. De Allah közbenjárása itt nem használ, az asszony későn érkezett és így felszökött a száma.

Idegés ur perceként az óráját nézi és a bajsztát rágja.

Egy hölgy nagyapa-megszóltással fordul felém. Persze, nem felelek neki.

Apa vak fiát vezeti a folyosón. A fiu a plafon felé irányítja tekintetét. En tudom, miért. Az Istent keresi. Ha nem is lát, azt tudja, sejteti, hogy arrafele, fent, a plafonon tul lakozik.

Fiu karonfogva jön egy lánnyal. A szívóasztályt keresik. Bohók! A szivre otthon is gyógyítottat! Hiszen kitűnően lát!

találnak gyógyirt. Kár érte a Rámbámba jónni. Még a Kupát Cholim is fölösleges...

Sárgatrikos ember a gyomrával jött, de a tarisznyájából mohána falatozza reggelire a vurstot és arakkal öblítgeti.

Egy pedrett bajszu, volt földi a magas templomúlések bére miatt panaszkodik. Egy szakállas eszedesíti, hogy ő sokkal többet fizet.

— Maga csak hallgasson! — vágja vissza a bajszos — maga egész éven át használja, mennyi jut hát egy napra?! En csak nagyünnepken, akkor is csak néhány órára és mégis hogy megnyuznak!

Miniszoknyás asszony a reumáját fájlalja, ami a lábát hasogatja és közben emelgeti azt a csepp kis szoknyáját és mutogatja a szomszéd asszonyának a rajta levő göröcsöket.

Két ember újságot olvas. Az egyik a szemét törölgeti, a másiknak az arcára öröm fodrozódik. Az első egy fiatal katona képét nézte, az utóbbi egy Phantom ábrájában nyönyörködött.

Sófár hangja hallatszik valamelyik templomból. Egy arra haladó, sebesült katona laotákba vágja magát, egy szakállas bácsi a vízszaphoz siet és leöblíti a kezét. En meg imát rebegek: Atyánk, Királyunk, segíts hozzá, hogy őszinte megbánással térjek meg színed előtt.

Szólitának. Kettesével megyünk a rendelőbe. — Olvassa! — szól az orvos a társamnak a falon függő betükkel teletűzdelt táblára mutatva.

— Nem látom.

— Hát itt a tereben mit lát?

— Egy fehér angyalt, itt futkos a rendelőben.

Az orvos mosolyogva összenéz Geulával, az ápolónővel.

En meg azt gondolom magamban: — Nohát, és ez az ember a szemét jön ide gyógyíttatni! Hiszen kitűnően lát!

DEFINÍCIÓK

DOHÁNYZÁS: Olyan dolog, amiről az orvosok és a cigarettagyárosok véleménye eltérő.
 X/X

VENDEGLŐ: Ahová egyre gyakrabban invitálják a feleségek férjeiket, hogy ne kelljen mosogatniok.
 X/X

SZÉGYENLŐSSÉG: Olyan tulajdonság, amit egyre jobban szégyellnek az emberek.
 X/X

KÜLFÖLDI UTAZÁS: Két nagy előnye van. Külföldön jó arra gondolni, hogy milyen kellemes lesz elmesélni otthon a látottakat, hazatérés után pedig jó visszagondolni rá.
 X/X

SÁRGASÁG: A legveszedelmesebb tömegbetegsége napjainknak.
 X/X

SZTRAJK: Azért nehéz lemondani róla, mert olyan jól esik néhány napig nem dolgozni.

KÉNYES KÉRDÉS

Grün az adóíztviselő előtt ül. Kérdi tőle a tisztviselő, hogy mennyit keres a felesége.
 Feleli Grün:
 — Én nem merem tőle megkérdezni. Kédezza meg maga.

A BÍROSÁGON

Egy hatvan éven t-üli férfi áll a bíró előtt, aki így szól hozzá:
 — Szégyelje magát. A maga korában nem ilik rádiót lopni.
 — Mit csináljak bíró uram — mentegetőzik a vádlott — mikor fiatal voltam még nem volt rádió.

AZ ORVOSTUDOMÁNY

Meghal a bérház egyik fiatal lakója. Az özvegyet felkeresi a szomszédok, hogy részvétüket fejezzék ki.
 Mondja az özvegy:
 — Csak 34 éves volt. Mindössze egyszer volt életében orvosnál. Két nappal a halála előtt.
 A szomszédok megjegyzik:
 — Óriási léptekkel halad előre az orvostudomány.

RENDELKEZÉS

— Három évre ítélem. Kl-ván valamit üzeni a feleségének?
 — Igen. Azt tessék táviratozni neki, hogy ne várjon ma vacsorával.

VITA

— Ez már a kilencedik lopási ügye — mondja szigorúan a bíró a vádlottnak.
 — A nyolcadik — feleli a vádlott határozottan.
 — A kilencedik — jegyik a pulpitusról.

VÁLASZ

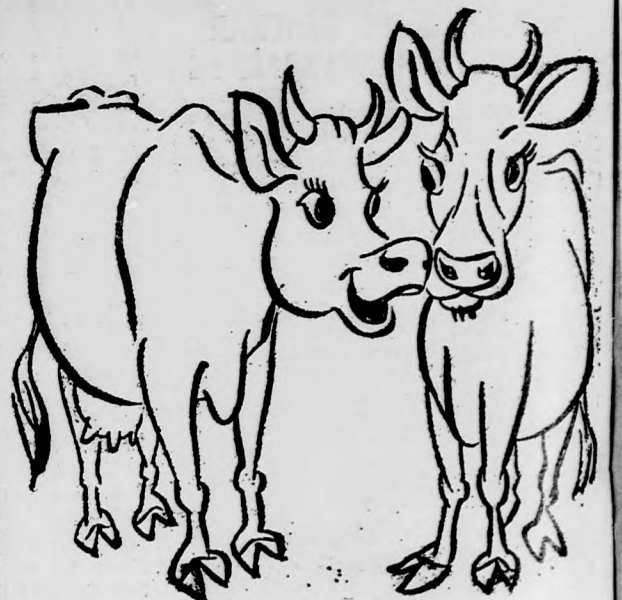
Az újságíró ezt a kérdést teszi fel Einsteinnek:
 — Professzor ur, mi a különbség az Ildó és az Örökkévalóság között?
 Einstein válasza:
 — Ha volna anyni időm, hogy ezt magának kedvesem megmagyarázzam, akkor az egy örökkévalóságig tartana, míg megértené.

PRECIZITÁS

Egy férfi Texasban beállít a fegyverkereskedőhöz:
 — Kérek egy jó pisztolyt.
 — Hat vagy nyolclovetűt?
 — Egy pillanat, szabad telefonálnom?
 — Tessék.
 — Halló, Hitehban? Hány alkalmazottjuk van?

VEGRENDELLET

A milliomos halálos beteg. Így fordul orvosához:
 — Doktor ur, én nem fizetek magának többé. Bevettem magat a végrendeletbe. Meg van elégedve?
 — Meg. Csak akkor néhány változtatást kívánok bevezetni a kezelésben.

UDVARLÁS

— Szeretlek.
 — Hány tehénnek mondtad már ezt?

VESEKEDÉS

— Szoktál veszekedni a feleségeddel?
 — Mi jut eszedbe! Nálunk az ilyesmi kizárt dolog. Ha nem értünk egyet valamiben, azt sugom a fülébe: „csend legyen”. És akkor hallgatok.

A LAZADÓ

A vallásos katona megváltozik, elhatározza, hogy a jövőben szombaton dohányozni fog. Eljön a szombat és ő nagy nyugalmal meggyújt egy cigarettát és élvezettel leszívja füstjét.
 A dolog egy robbanóanyag raktár mellett történik. Amikor az őrmester észreveszi a dohányzó katonát rákiált:
 — Azonnal oldasd el, tilos a dohányzás.
 Föltelesen felel a katona:
 — Ugyan kérem, tul vagyok én már ezen!

GYORS REAGÁLÁS

A gazdag ember lánya telefonál a vőlegényének:
 — Nagy baj van. Az édesapám letartóztatták hitelzési csalásért.
 A vőlegény dühösen:
 — Tudtam, hogy mindent el fog követni, csakhogy megakadályozza házaságunkat.

KIRÁLYI HUMOR

Századunk elején egyik bécsi Téli Tárlat megnyitására I. Ferenc József császár főhadsegége: gróf Paar kíséretében vonult ki. Szorgosan végigszemlélte a kiállított műtárgyakat, néhány festményt és szobor előtt megállt, s környezetét bülcös kincstári megjegyzésekkel örvendeztette meg.
 Különösen felkeltette figyelmét az a festmény, amely a hattáruval szerkező mentelen Lédát ábrázolta. Hosszasan vizsgálta az érdekes jelenetet, de minthogy a kerete erőteljes réztábla apróbetűs címfelirattal nem tudta elolvasni, megkérdezte a mellette álló Paar gróftól:
 — Tulajdonképpen mit ábrázolt ez a kép? Mi a címe?
 Gróf Paarnak, aki egy korábban volt a császárral, szintén meggyengültek már a szeméi. Belökücskötött a prospektusba, de tévedésből nem a Lédá-festmény, hanem egy sokkal lejjebb egy másik kép címét nézte meg.
 — Felség, a festmény tárgya: Mária Terézia ő császári felsége fogadja a spanyol követet.
 — Ferenc József öszszehunyortotta a szemét, még egyszer alaposan szemügyre vette a hattáruis Lédát, s kissé elundótt.
 — Igen különös fogadás — mondotta, aztán fejcsóválva továbblépett.

A „ROZSLAOVAG” PREMIERE

Az első világháborút megelőző tavasz nagy zenei események operájának bemutatója volt Bécsben. Az ünnepest fényes személyes jelenlétevel emelte I. Ferenc József is, holott az agg uralkodó már akkor jóval túl volt a nyolcvanon.
 Az előadás végén a császár másik kedvelt főhadsegége: báró Arthur Bolfras odasietett a kiváló dirigenshez, Wilhelm Furtwaenglerhez, hogy tolmácsolja uralkodója elismerését.
 — Mester — lekendezett az öreg Bolfras — öfelsége a műszoros értelmében el volt ragadtatva. Olyannyira, hogy csak a második felvonás közepe táján aludt el...
 FREDU FOROG...
 Kulturális hír: „Egy fiatal bécsi bányoni rendező egészen eredeti kísérletet hajtott végre Szofoklész Ödipusz királyával: az egyik párizsi peremvárosban színre vitt tragédia nézői pályájukból gombnyomásra helyettesíthették a szereplők elhatározásait.” Az eredmény bizonyára egy feleltőbb komplikált Ödipusz-komplexus.

Szöveg nélkül.

ZEMPLENRICSEI KÁLMÁN

16 Uj Kelet 1969. IX. 19.

מורה דוד
 משה
 110
 17
 17
 52

OTVENEDIEK
 Pósmarkesztó: D.
 Kiadó: UJ KELET
 Tel-Aviv, Harai
 Tel.

Aba
 az ara
 A külügym
 javaslatot
 — A terror

New York
 UNO közgyűlés
 állg béketerve
 mak külügymint
 nar Jarring közb

Megismételve
 doságát a mind
 nélküli béketerg
 even kijelentett

az arab terror
 tal véreghaj
 semmiben se
 ják meg Izra
 dékát, amely
 nem mozdul
 vonalakról, ar
 re a béke és t
 tostitva a vég

— Sohasem t
 ba a politikai
 területi, fizikai
 lapotfiba, amel
 jóformán megp
 kat — mondott

1. Béketerve
 Aba Even azt
 tartásá be a
 mert enkül a di
 szíthetnek a di
 zítések. Javase
 tonai parancs
 nak és beszélj
 lati intézkedés

2. A közlekt
 televízió jele
 landók tartós b
 és a múltbeli
 vésésre, valan
 rül való tárgya
 egyesítés tartat
 vészályok rend
 tel, beleértve e
 más 1967 nov
 tában változt
 nek érdekében
 lam-vegye igér
 Jarring szolgál
 sok napirendje
 re.

Aba Even az
 az arab áll
 New Yorkba
 ügyminiszter

Eva
 ORG
 E

AZ UJ KIP
 JOM KIP
 KEDVES
 71

sz
 I
 ke,
 bol
 var
 —
 jut
 rel,
 Sz
 he
 ná
 iss
 rist

H
 N
 is

kip
 var
 egy
 bír
 szá

A
 gen
 tize
 zött

Kü
 kim
 térs
 lek
 ban